

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de Apel București

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București

G. PLASTARA

GR. CONDURATU

V. ANGHELOVICI

ALEX. CERBAN

ALFRED JUVARA

Prof. la Facultatea de Drept
din BucureștiConsilier la Curtea de Apel
din BucureștiDr. în Drept din Paris
Judecător Tribunalul IlfovDr. în Drept din Paris
Profesor UniversitarDr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticei Judiciare

ABONAMENTUL

Pe an, în România . . . . . 100 lei
8 luni . . . . . 50 »
3 luni . . . . . 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

S U M A R

— Imprumutul Consolidărei Naționale.

— Răspuns D-lui Radu, «care nu poate răspunde unei preținse recenzii», de d-l Alfred Juvara:

— Probleme juridice actuale: Cine poate încheia convenția de vânzare pentru constituire de izlaz a moșiei unui supus inamic? Legea învoielor agricole. Decretul-lege de expropriere pentru utilitate națională. Legea relativă la averea supușilor inamici, de d-l avocat Al. Velescu.

— Probleme sociale: Recursul țăranului, de d-l judecător Traian Romulus Scriban;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. I: *Parfenie Bulat cu Petra Carp* (Dacă după c. dul. civil rus, fiul are nevoie să accepte succesiunea pentru a putea exercita acțiunea în revendicare?);— Trib. Ilfov s. IV: *Banca N. Chisovelsoni cu Al. Zissu* (Despre policitațiunea cu termen) cu o Nota de d-l prof. G. Plastara;— Trib. Ilfov s. I: *E. Bohory cu Ștefan Răpeanu* (Despre condițiunea pur potestativă, suspensivă, rezolutorie. Termen rezolutoriu în contractele de locațiune. Părțile nu pot deroga la dispozițiile unei legi de ordine publică);— Trib. Prahova s. I: *Al. Ștefănescu cu Scortșanu și Sorescu* (În ce cazuri este admisibilă ancheta în futurum?)

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I*: Legea minelor.—Cerere de explorare.—Obligațiunea exploratorului de a face lucrări de explorare.—Cerere de concesiunea minei.—Admiterea de către minister.—Neghizarea lucrărilor de explorare.—Retragerea concesiunii.— *Apel II*: Act administrativ de autoritate.—Recurs.—Admiterea lui.—Invitarea autorității de a reintegra pe cel vătămat.—Neconformare.—Daune.— *Apel III*: 1. Ancheta în futurum.—Art. 66 și 323 pr. civilă. 2. Mandat.—Prestat de un avocat.—Prezumție de negrătitate.— *Apel IV*: Vânzare.—Făcută de autoritate comunală.—Condițiuni.—Nerespectarea lor.—Nulitatea vânzării.— *Casație I*: 1. Legea avocaților.—Trecerea în tablou a avocaților numai cu titlu necesar profesiei de avocat, iar nu cu toate titlurile academice.—Art. 9 din legea pentru organizarea corpului de avocați. — 2. Legi de procedură.—Efect retroactiv. — Neaplicarea legii noi în caz când acțiunea dela prima instanță s'a judecat înainte de punerea în vigoare a legii noi.—Art. 1 c. civ. și 154 pr. civilă.— *Casație II*: 1. Îșelăciunea.—Există delict de îșelăciune când un creditor induce în eroare pe un debitor pentru a-i plăti de două ori o datorie.—Art. 332 c. penal. — 2. Compunerea instanțelor judecătorești.—Judecătorul care s'a pronunțat într-o pricină, nu se poate pronunța asupra aceiași pricini în instanța următoare.—Caz când acest principiu nu-și are aplicațiunea.— *Casație III*: Legea de organizare a minist. cultelor și instrucțiunii publice.—Garantiile de stabilitate prevăzute pentru funcționari.—Art. 105 și 106 din lege.

— Recenzii, Anunțuri.

Imprumutul Consolidărei Naționale

Atragem din nou atențiunea publică — acum că rămân numai câte-va zile până la închiderea subscrierilor — asupra condițiunilor avantajoase în care se contractează împrumutul ce are de scop acoperirea nevoilor tezaurului din cauza marelui contingent de trupe rămase încă mobilizate pentru apărarea țării, pentru punerea în aplicare a diferitelor legi sociale, izvorâte din însăși urmările războiului, precum și pentru reconstituirea gospodăriei naționale.

Imprumutul este emis în titluri la purtător de 500, 1000, 5000, 10.000, 20.000 și 50.000 lei.

Subscriitorul la acest împrumut este scutit pentru sumele subscrise de impozitul asupra creșterii averilor, asupra câștigurilor de războiu, sumele subscrise nu se vor socoti la stabilirea averilor asupra cărora se va executa eventual un împrumut forțat.

Titlurile acestui împrumut, purtând o dobândă anuală de 5% la capitalul nominal, vor fi scutite de orice impozite prezente sau viitoare; ele vor fi primite ca garanție la toate Casele Statului; cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași Case drept numerar și vor putea fi puse în gaj la Banca Națională a României și la Casa de Depuneri și Consențămîni.

Subscrierile acestui împrumut vor fi ireductibile și Guvernul s'a obligat a nu-l denunța înainte de 1 Mai 1931.

Fiecare să se gândească la marile nevoi ce țara are de întâmpinat și atragem din nou și în mod stăruitor atențiunea tuturor juriștilor din România-Mare — profesori universitari, magistrați și avocați — ca să subscrie și să îndemne la subscriere pe numeroși lor cunoscuți cu care sunt în raporturi sociale sau legături de interese, punându-se tot de odată în vedere și urmările ce ar atrage nesubscrierea la împrumutul Statului. Astfel din cea mai autorizată sursă guvernamentală aflăm: că în cazul

unui împrumut forțat se vor stampila toate valorile și biletele de bancă reținându-se 50 % pentru Stat plătindu-se o dobândă anuală mult inferioară celei de 5 % care se dă astăzi la capitalul nominal scris.

Acum că operațiunile de subscriere sunt pe cale de a se încheia este încă timpul să fim de toți înțelegi!

„Curierul Judiciar“

Răspuns d-lui Radu

„care nu poate răspunde unei preținse recenzii“

De și d-l Radu crede că nu poate, sau mai exact că nu trebuie să răspundă preținsei mele recenzii, eu totuși mă simt dator să-i dau câte-va deslușiri și să fac astfel posibil, răspunsul.

Intr'un studiu pe care l'am făcut asupra broșurei d-sale și pe care l'am publicat în «Dreptul» din anul curent, am eșit din cadrul unei critice pur obiective și rău am făcut, căci violența, chiar acea de limbagiu, atrage în mod forțat după dansa, altă violență și d-l Radu s'a văzut nevoit să riposteze pe același ton în «Dreptul» din 18 Apr. 1920, după cum omeneste era îndreptățit să o facă. Vinovatul sunt eu și am să sufer consecințele în sensul că nu voi releva nici una din criticele personale pe care mi le adresează d-l Radu, așa că rămâne bine stabilit că prin critica pe care am făcut-o lucrării d-sale am urmărit un titlu academic pentru o catedră universitară și că dintre noi amândoi d-sa este cel mai tare și cel mai generos, probabil fiind că este profesor universitar pe când eu nu sunt nimic. Aceste lucruri înțeleg să le las fără răspuns fiind-că, după cum am spus, eu sunt vinovat că am adoptat cel d'ntâi acest gen literar și aceasta fără nici un motiv căci nici nu cunosc pe d-l Radu nici n'am avut nimic de împărțit cu d-sa și pe urmă și mai cu seamă pentru că a continua pe tonul acesta ar fi să abuzăm și de revistele de drept care ne dau ospitalitate și de răbdarea cititorilor care nu se pot interesa prea mult la jocul nostru, oricare ar fi nota veselă pe care o aduce citațiunile trase din Boileau, Rostand, Caragiale sau Delavrancea.

Să închidem deci chestiunea personală și să trecem mai departe.

În studiul pe care l'am făcut asupra lucrării d-lui Radu, am susținut trei lucruri și anume:

I. Că chestiunea căsătoriei românilor în străinătate, regulată în dreptul nostru pozitiv de art. 452 c. civ. r. sediul materiei, este o chestiune clasică asupra căreia nu a mai rămas nimic de spus, iar pretenția autorului de a o rezolvi în afară de text și numai cu ajutorul principiilor de drept internațional privat nu este serioasă, mai

ales atunci când toate aceste principii nu sunt invocate decât numai pentru a ajunge la concluzia că forma civilă a căsătoriei românești, trebuie să fie considerată ca o chestiune de capacitate, care iese de sub aplicarea regulii «Locus...» pentru a deveni un statut personal.

Am spus și o repet că este pentru prima oară că am văzut susținându-se această părere, că mi se pare o imposibilitate juridică și am trimis pe autor la doctrina și jurisprudența franceză pentru ca să se convingă de acest adevăr. D-l Radu pare a răspunde în articolul său în care nu poate să răspundă, că eu nu l'am înțeles și că d-sa are dreptul pe care eu mi l'am luat de atâtea ori, de a fi de altă părere decât aceia a doctrinei generale, iar eu mai puțin ca oricine, am dreptul să mă sprijin pe această doctrină și jurisprudență, pentru a-l combate pe d-sa, de oarece am atacat în continuu aceste autorități.

Deși susțin că este un merit de a înțelege opinia exactă a autorului, cred însă că l'am înțeles și nu am avut niciodată intenția de a contesta d-lui Radu dreptul său de a fi de altă părere decât doctrina și jurisprudența generală; cred însă că argumentarea d-sale, care ajunge la rezultatul că bagă forma civilă a căsătoriei printre condițiunile de capacitate, nu poate să fie susținută în mod serios și că singurul fapt că nimeni nu s'a gândit vreodată să facă această apropiere, de când există dreptul internațional privat, mă îndreptățește să mă încerc să combat această soluție și să o consider ca o curiozitate literară.

II. Am susținut în al 2-lea rând că ordinea publică internațională nu poate interveni în mod practic decât în două ipoteze: a) atunci când actul juridic ce urmează să se încheie pe teritoriul nostru este guvernat de o lege străină care izbește într-o dispozițiune de ordine publică internațională românească; b) atunci când actul juridic încheiat în străinătate sub autoritatea unei legi pe care noi o considerăm că ar fi în contra ordinii publice internaționale românești (atunci când ar avea pretenția să se aplice pe teritoriul nostru) și pe care judecătorii noștri sunt chemați să-l aprecieze. Am spus, împreună cu toată doctrina, că singurul drept ce se poate recunoaște judecătorului nostru este să respingă aplicarea pe teritoriul românesc numai a acelor consecințe care ar turbura ordinea publică, fără însă să aibă dreptul să declare nul acest act care a luat ființă într-o țară străină.

Și atunci m'am întrebat, ce nevoie avea d-l Radu de ordinea publică internațională, pe care o dezvoltă în 12 pagini, căci din 2 lucruri, unul: a) sau o invocă, după cum face toată lumea, cu distincțiunea stabilită mai sus, și atunci nu poate trage nici o concluzie în contra căsătoriei celebrate

În străinătate în forma religioasă, căci nu se vede care sunt consecințele acestui act juridic care nu s'ar putea executa pe teritoriul nostru; b) sau atunci trebuie neapărat să susție o teorie pe care nu a mai susținut-o încă nimeni și în baza căreia actul însuși juridic, petrecut în străinătate, poate fi declarat nul de către judecătorul nostru, independent de consecințele sale. În cazul acesta nu are nevoie de nici o digresiune și opinia d-sale constituie pentru a 2-a oară un simplu caz de fantezie juridică (cuvântul fantezie luat în înțelesul cel mai bun al cuvântului fără a avea ceva supărător pentru autor).

III. Am susținut în fine, că teoria fraudei în contra legii, inventată de jurisprudența franceză, nu este altceva, în ultima ei analiză, de cât un simplu expedient, destinat să permită familiei să intervie și să sfarme uneori, o căsătorie celebrată în străinătate, care conform principiilor dreptului francez ar urma să fie perfect valabilă odată celebrată, dar pe care familia nu a cunoscut-o la timp și nu a avut posibilitatea să intervie și să o împiedice. — Legiuitorul francez de la începutul secolului, care nu putea să prevadă relațiunile viitoare internaționale, nu a dat prea multă atenție acestor chestiuni, și golul a fost umplut de jurisprudență care, cere neapărat două condițiuni: a) ca publicațiunile despre care vorbește art. 170 c. fr. să nu se fi făcut; b) ca această lipsă de publicațiuni, să fi avut drept rezultat de a împiedica pe aceia care aveau dreptul de la lege, să intervie la timp și să împiedice astfel, celebrarea căsătoriei.

O parte din doctrina franceză în frunte cu d-l Weiss, crede cu convingere că teoria fraudei nu are nici un înțeles, iar eu dacă am admis-o, probabil sub influența d-l Pillet, este în afară de orice considerație juridică și numai pentru a înarma cu ceva mai mult, știința dreptului internațional. În aceste condițiuni am spus că teoria fraudei a jurisprudenței franceze nu poate fi de nici un ajutor d-lui Radu: a) fiindcă este destul de greu să o adapteze art. nostru 152 c. civ.; b) fiindcă chiar dacă s'ar putea adapta, ea totuși nu poate să vie în ajutorul autorului, care în teza sa nu vrea să admită distincțiunea introdusă de jurisprudența franceză.

Și astfel d-l Radu are nevoie pentru a 3-a oară să fie singur de părerea sa, atunci când crede că poate inventa o teorie a fraudei care să îi permită să anuleze toate actele, deci și căsătoria, făcute de un român în străinătate, în scopul de a se sustrage dispozițiunilor legii românești care l'ar putea supăra.

Nimeni nu contestă dreptul d-lui Radu de a fi original, în înțelesul că este singur de părerea sa, situația aceasta îi impune însă un număr de obligațiuni printre care mai întâi acea

de a răsturna opinia generală reprezentată prin toată doctrina și pe urmă acea de a-și justifica soluția d-sale cu o serie de argumente, care să poată fi măcar discutate.

La aceste argumente ale mele d-l Radu crede că poate să nu'mi răspundă pentru 3 motive:

1) Pentru că nu am «săninătatea de cuget ne-cesară, care să se manifeste într-o justă măsură de expresiune și de cugetare» și concluzia aceasta o trage d-sa nu atât din faptul că l'am atacat, ci mai mult din acela că într'un studiu anterior ași fi tratat de fantezistă opinia d-lor Weiss și Despagnet, asupra unei chestiuni de drept, iar că vorbind despre magistratura noastră ași fi spus între altele multe că împrumută francezilor soluțiuni în diferite chestiuni, fără să'și dea bine seama de ceace face. D-l Radu care pare să aibă un respect exagerat pentru aceste înalte situațiuni ca acea de profesor universitar sau magistrat superior, crede că prin atacurile acestea ale mele, m'am descalificat și că astfel d-lui nu'mi mai dătoarește nici un răspuns serios. Consecința logică a acestui raționament este că dacă eu ași acuza pe un autor, și aceasta pe un ton ceva mai viu, fie că a plagiat fie că a spus o serie de naivități, acesta poate să profite de faptul că am uzat de cuvântul plagiat sau fantezie, pentru ca să nu mai aibă nici o nevoie să se apere. Se va recunoaște cu mine că argumentarea lasă de dorit. Ași mai admite poate felul d-lui Radu de a privi chestiunea dacă l'aș fi insultat într'un mod grosolan, dar studiul meu, dacă ese pe unele locuri din cadrul unei critice pur obiective, nu degenerază nici odată în insulte, pentru excelentul motiv că nici nu cunosc autorul nici nu avem nimic de împărțit împreună. — Și apoi dacă d-l Radu ar fi găsit tot studiul o simplă insultă și nimic mai mult, putea cel mult să-l ignoreze și să-l lase fără răspuns, dar nu putea în nici un caz să-l despartă în două și să'mi răspundă la partea de polemică pe un ton care nu lasă nimic de dorit dar pe care nu îl reproșez, și să nu'mi răspundă la partea critică din cauză că'mi lipsește seninătatea de spirit.

2) D-l Radu crede în al doilea rând, că poate să nu răspundă criticelor mele, pentru motivul că eu nu i-am înțeles lucrarea și că prin urmare nu puteam să i-o judec.

Se poate să nu fi înțeles tocmai bine lucrarea d-lui Radu și lucrul acesta l'am mărturisit eu singur, dar de unde rezultă oare că vina este numai a mea? Și chiar dacă vina ar fi mai mult a mea decât a d-sale, d-l Radu era dator să revie asupra punctelor obscure și să ne lumineze, căci se poate cred afirma, parodiând o formulă cunoscută, că autorii neînțeleși «ont toujours tort». De ce nu încearcă d-l Radu să trimeată lucrarea d-sale oricărui jurist cunoscut din țară, care nu

a citit critica mea, și să-l roage să spuie cinstit dacă a înțeles și anume ce a înțeles din opera sa.

3) În fine, ultimul motiv pentru care d-l Radu se crede îndreptățit să nu răspundă criticilor mele este că «nu posed principiile elementare ale specialității din care face parte aceasta lucrare».

Și aceasta se poate, dar nu d-l Radu are calitatea să o spună, pentru excelentul motiv că nimeni nu poate să fie în același timp judecător și parte în procesul său. Eu când am atacat pe d-l Radu i-am citat textul și l'am combătut trimițându-l la doctrina și jurisprudența care era de aceeași opinie cu mine; d-sa crede că poate scăpa cu o simplă afirmație, pe care nu are nici o calitate să o facă când nu ar fi pentru alt motiv decât acela reamintit de mine mai sus și care este un principiu de bun simț elementar. D-l Radu întărește aceste trei motive care îi dau dreptul să tacă prin aceea că este profesor universitar, căci numai așa se poate explica pasagiul următor dela sfârșitul articolului: «N'am însă, în cazul de față, libertatea de desbatere. Dacă ași fi primit bucuros discuțiunea cu omul de știință, A. Juvara, dacă el totuși există, ceea ce nu e prea sigur, întrucât nu pot concepe în afara de seninătate de cuget, nici o adevărată știință și intelectualitate, polemistului fără măsură, A. Juvara nu îi sunt dator nimic și aceasta și în vederea răspunderii situațiunii universitare pe care o învestesc».

Nici acest argument nu îl înțeleg tocmai bine și în România Veche nu am cunoscut nici un caz când un profesor universitar a refuzat să răspundă unei critice, chiar când aceasta a fost mai violentă decât ar fi trebuit, numai pentru motivele invocate de d-l Radu și întărite cu acela că este profesor universitar. Ar fi o nenorocire, dacă în România mare și nouă, lucrurile acestea s'ar schimba și dacă d-l Radu are vreo îndoială asupra acestui punct, ar putea consulta cu folos pe colegul său transilvănean și să-l întrebe dacă a răspunde serios ar fi din partea d-sale un semn de degenerare.

Apoi în mod cu totul desinteresat am să îi aduc la cunoștință un fapt pe care are dreptul să nu-l știe și anume că în literatura juridică din România veche, am o mică situație pe care d-l Radu va pune multă vreme ca să o capete și că am cititori fideli care mă urmăresc de mulți ani și la care am un mare credit, așa de mare chiar încât m'aș fi putut dispensa cu ușurință să mai răspund articolului d-sale fără ca prin aceasta să pierd ceva; iar dacă îi am răspuns a fost numai pentru ca să recunosc greșala mea și să dau astfel d-lui Radu, ocazia de ași explica în mod serios lucrarea.

Am căpatat însă convingerea, atât din broșura d-lui Radu, cât și din articolul din *Dreptul* că

imi va fi foarte greu să conving pe autor că nu are dreptate și aceasta când nu ar fi pentru alt motiv decât acela că d-sa are o încredere nestrămutată în tot ceea ce spune (lucru care de altfel poate să fie o calitate); pe de altă parte însă cred că și d-lui Radu îi va fi tot așa de greu ca să convingă pe publicul care ne citește că d-lui poate să aibă dreptate în contra mea, tocmai pentru motivul, poate greșit dar omenesc, că pe mine mă cunoaște, pe când pe d-sa nu încă.

În aceste condițiuni singurul mijloc pentru a eși din încurcătură ar fi să ne adresăm la 2 sau 3 arbitri, aleși din Facultatea din București sau de la Înalta Curte de Casație, cărora să le supunem următoarele chestiuni:

a) are sau nu dreptate d-l Radu atunci când crede că poate să nu răspundă criticilor mele numai pentru motivul că nu ași avea seninătatea de spirit pe care o crede d-lui necesară unui critic?

b) dacă să dovedește că nu am înțeles lucrarea sa, vina este ea a mea sau a d-lui Radu, lipsit de metodă de expunere?

c) din comparația broșurei d-sale și a studiului meu critic, care este acela care dă dovadă de cunoștință în materia dreptului internațional privat, și care acela care găsește mijlocul de a-l face absolut înțeligibil?

Răspunsul arbitrilor îl vom publica în Revista aceasta și dacă el 'mi va fi defavorabil, mă oblig a face amendă onorabilă și a cere scuzele mele, iar în cazul când avizul va fi în favoarea mea nu cer altceva d-lui Radu decât să înțeleagă că se poată ieși câteodată din cadrul criticii obiective, fără ca prin aceasta să urmărești un scop meschin sau să vrei să ataci persoana autorului.

ALFRED JUVARA

Probleme juridice actuale

Cine poate încheia convenția de vânzare pentru constituire de izlaz a moșiei unui supus inamic?

Legea învoielilor agricole. Decretul-lege de expropriere pentru utilitate națională. Legea relativă la averea supușilor inamici.

I. FAPTELE

Prințul Günther Schönborg-Waldenburg, proprietar al moșiei Fântânele din jud. Bacău, oferă în 1903 teren de izlaz com. Gârieni din același județ.

Tratativele asupra unor chestiuni de amănunt, diferendul asupra unui drum de trecere și formalitățile administrative târăgănează rezolvirea definitivă a acestei oferte.

În ajunul războiului, comuna și proprietarul căzând de acord în totul asupra întinderii oferite și prețului cerut și oferta fiind aprobată și de ministerul de interne, consiliul comunei al comunei

Gârleni autoriză pe primar să semneze contractul de cumpărare al izlazului în acelaș timp în care procuratorul special al vânzătorului cere Ministerului de Interne să dispună încheierea și autentificarea acestui contract.

Isbucnirea războiului împiedică îndeplinirea acestei formalități. Proprietarul moșiei Fântânele fiind supus german, averea sa este pusă sub administrare forțată și i se numește un administrator sechestrul.

Pe de altă parte conform art. 5 alin. b. al decretului-lege de expropriere, moșia Fântânele a fost expropriată în întregime.

Comuna Gârleni se întreabă în ce stare se găsește dreptul său asupra izlazului și cu cine trebuie să încheie acum convenția de cumpărare.

II. DREPTUL

E incontestabil dreptul de proprietate al comunei Gârleni asupra izlazului ce i-a fost oferit.

Conform art. 971 c. civil, prin acordul de voință asupra elementelor esențiale ale vânzării, proprietatea izlazului a trecut dela Prințul de Schönburg-Waldenburg, vânzător, la comuna Gârleni, cumpărătoare.

Această convenție este opozabilă, fără necesitatea unei transcrieri, Statului, și deci Casei Centrale a Improprietății, căci oferta a fost aprobată și de Ministerul de Interne conform art. 16 al legii învoelilor agricole.

Soluția este de altfel în interesul comunei întrucât prețul cerut prin oferta acceptată este inferior prețului de expropriere.

Contractul de vânzare urmează a se încheia deci între comună și proprietarul oferent.

Averea acestuia fiind însă pusă sub sechestrul forțat, mandatul acordat de dânsul anterior războiului a devenit caduc prin efectul legii privitoare la averea supușilor inamici, așa că singurul reprezentant autorizat al proprietarului este azi administratorul forțat al aversei sale.

Cred că acest administrator forțat are capacitatea de a face în numele prințului de Schönburg-Waldenburg contractul de vânzare.

Art. 17 al legii privitoare la averea supușilor inamici prevede că «administratorii sechestrai nu vor putea lua măsuri decât cu caracter de administrație în însărcinarea ce li s'a dat având ca atribuțiuni încasarea sumelor ce compun activul și achitarea datoriilor exigibile».

Administratorul forțat se găsește deci într-o situație analogă celei a unei tutore care poate încasa creanțele minorului și în acest scop, conform părerii generale admise în doctrină și jurisprudență poate da chitanță de descărcare și a radia ipotecile sau privilegiile accesorii creanței minorului (v Alexandrescu tom. II, ed. II, p. 730 text și nota 5 precum și autorii și jurisprudențele ce citează).

Prințul de Schönburg-Waldenburg a dispus de averea sa într-o vreme în care era capabil și bunurile sale disponibile, convenind la o vânzare. Contractul e perfect pe baza acordului de voință deși actul, instrumentul probator, nu s'a încheiat. În baza acestei convenții, comuna Gârleni a devenit proprietară a izlazului, iar prințul de Schönburg-Waldenburg creditorul prețului.

Conform art. 17 suscitată, administratorul sechestrului are dreptul să încaseze acest preț și datoria s'o facă spre a evita prescripția acțiunii pentru

plată. Dar pentru aceasta e necesar să se încheie contractul de vânzare pentru a stabili de fapt o situație existentă în drept.

În acest scop administratorul-sechestrul va putea încheia actul de vânzare cum ar fi putut radia o ipotecă, fiindcă el nu face un act de dispoziție (pe acesta l'a făcut de mult prințul de Schönburg), ci o formalitate legală în sprijinul încasării creanței.

Ca atare cred că ar fi chiar inutil să se ceară autorizarea de la tribunal a administratorului-sechestrului să încheie un act ce intră în sfera atribuțiilor sale.

ALEX. VELESCU

PROBLEME SOCIALE

RECURSUL ȚĂRANULUI

Palid, cu privirea aiurită, uimit de enormul contrast între hainele sale rupte și luxul Marelui Templu al Justiției, între oamenii pe care nu-i cunoaște, se simte zăpăcit, privirea-i alunecă în toate părțile să vadă ce e cu el și așteaptă ca Înaltii Magistrați să-și spuie cuvântul asupra bucatăi lui de pământ care-i va da mămăliga viitorului său.

El vine de departe, ca la ultimul liman de scăpare și așteaptă să i se facă dreptate.

A cheltuit mult, puțin câte puțin, până să-și scoată dreptul încălecat, adunându-se o sumă care întrece valoarea pământului. — Nu l'a câștigat la proces. L'a cumpărat! Și-a cumpărat, umblând 5 ani, dreptul său, pământul lui.

«Ce fel de dreptate e asta oare? Ce fel de judecată dacă eu, un prost și calic, din fundul unui sat plin de noroi, fără școală și biserică, de 5 ani mă judec și umblu după bucată mea de pământ în timp ce altul se bucură de el?»

«Ce caut eu la București pentru atâta lucru? Pentru ce boierii ăștia m'au adus până aici, nu se poate face oare asta în capitala județului?»

Da, hotărât, cele 5 milioane de țărani, care muncesc ca robii pământului, trebuie să se plimbe la București și să arunce pe drumuri banul câștigat cu muncă istovitoare, în mijlocul pământului negru, fără umbră, vara, în dogoreala oribilă a soarelui, din zori și până'n noapte, după munca cărora mâncăm pâinea cea albă.

Banul, ud de sudoare și înegrit de praf, în loc să rămână în punga muncitorului, pentru prinderea nevoilor lui, trebuie aruncat pe drumuri!

Toată atenția să ne fie îndreptată asupra lucrătorilor. Acești oameni, pe care lumea îi face proști, au lărgit hotarele patriei, deci, o obligație morală ne obligă la cea mai mare grijă către ei.

Viitorul trebuie să ne aducă cea mai largă socializare a dreptului, justiție în mod rapid, urgent și fără multă cheltuială, la dispoziția poporului. Altfel nu există justiție, căci trebuie să alergi ani îndelungași pentru ca, încetul cu încetul, azi, mâine și tot așa înainte, să cheltuești puțin câte puțin, până când cheltuiala întreagă va covârși valoarea lucrului din litigiu.

Cum asta?

Uitați-vă la el, supt și palid, ținându-se de cârjă, se oprește tremurând în fața judecătorului: «Vă sărut mâinele și picioarele, am ajuns în sapă de lemn de când mă judec, mă doare trupul de când umblu, am ajuns la disperare, nu mă lăsați».

Ca un ecou dureros îmi ciocnesc timpanul în continuu aceste cuvinte.

E o rușine care lovește urât obrazul întregii omeniri civilizate, dacă trebuie să se sărute mâinile și picioarele pentru distribuirea justiției.

E o durere și o constatare de fapt că justiția nu a ajuns încă la ultimul stadiu de transformare, dacă atâtea chinuri omenești se desprind din modul cum se distribue.

Justiția să plutească peste noi, ca un obiect de admirație și bucurie imensă ale cărei aripi protectoare să se întindă deopotrivă asupra tuturor și să se deie imediat fiecăruia, ce este al individului.

Sunt păreri care par bizare, dar care vor fi, cu siguranță, reformele viitorului adânc.

Partidul politic care va întări justiția, va săvârși cea mai măreață operă socială modernă, va face dreptate poporului, având întregul viitor în mâinile sale.

Glasul și nevoia țăranilor mă doare și nu am odihnă din cauza reformelor pe care le văd îndepărtate, într'un viitor întunecat, din care, odată, va răsări un soare superb, mai strălucitor ca nici odată, orbind omenirea întreagă, care va aduce pe pământul negrit, unele patimi murdare se ciocnesc la fiecare clipă, justiția pentru țărani!

Conducătorii maselor să se deștepte, să facă aceia ce trebuie în această țară și dacă nu pot să nu mai pună nici o dată mâna pe putere! Să lase altora grija de a conduce patria, a altor oameni care au darul de a vedea în culele viitorului, care au simțul realității și cinstea săpată pe frunte și care ar putea face ceva dacă ar fi chemați.

Conducătorii să vadă în justiție piatra cea mai puternică care menține în picioare edificiul Statului și să știe că orice clătinare a ei, va clătina și sufletul poporului, care să facă el aceia ce aștepta dela alții.

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN

Magistrat

●Herța 25 Ianuarie, 1920.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 26 Ianuarie 1919

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

Parfenie Bulat cu Petre Carp

Deciziunea No. 9

Succesiune. — Fiu dacă are nevoie să accepte succesiunea pentru a putea exercita acțiunea în revendicare. Dispensă de dovadă. — Art. 1254 și 1255 c. civil rus.

1. In baza art. 1254 și 1255 cod. civ. rus fiul are deschis dreptul succesoral asupra averii părintelui său dela moartea acestuia, și el poate accepta sau repudia moștenirea fie prin acte judecătorești, fie prin acte din care să rezulte neîndoios voința sa. După sistemul cod. civil rus și jurisprudența constantă a Inaltului Senat cărmuitor, nu e nevoie de confirmarea justiției în drepturile succesoriale ale fiului, ca să poată culege moștenirea. Chiar dreptul basarabean local, după dispozițiunile Manualului lui Armenopol și Condiția lui Donici, fiul, moștenitor sui et necesarii spreosebire de moștenitorii extranei, dobândește ipso jure moștenirea bunurilor decujusului din momentul morții

acestuia, fără a nu fi nevoie de o acceptațiune expresă sau tacită a lui.

2. Un fiu legitim, având proprietatea averii succesoriale chiar din momentul morții lui decujus, poate exercita acțiunea în revendicare, decurgând din dreptul său de proprietate, fără să aibă nevoie de a face vre-o dovadă a proprietății sale.

Curtea,

In lipsa ambelor părți, ne fiind citate conform cod. proc. rusă.

Deliberând,

Având în vedere că din sentința Congresului judecătorilor de pace din Orhei, atacată cu recurs, se constată că recurentul Parfenie Bulat a chemat în judecată pe intimatul Petre Chiricov Carp, înaintea judecătorului de Pace din Chișinău, pentru a i se recunoaște dreptul său de proprietate la două cirta de grădină cu pomi;

Că judecătorul de pace, statuând asupra acestei cereri, a admis-o, iar Congresul judecătorilor de Pace din Chișinău — în urma apelului făcut de intimat — a reformat hotărîrea judecătorului de Pace, hotărînd ca afacerea să fie închisă;

Că pentru a da această soluțiune afacerii, instanța de apel motivează în drept că reclamantul Parfenie Bulat n'ar fi prezentat dovezi că el a intrat în drepturile de moștenire ale defunctului său părinte Ivan Bulat și prin urmare, pe baza art. 4 din procedura civilă rusă, n'ar avea dreptul să facă această cerere;

Considerând că este necontestat în fapt că recurentul Parfenie Bulat este fiul lui Ivan Bulat și că obiectul litigiului între părți — grădina cu pomi, proprietatea lui Ion Bulat — a fost zălogită de acesta, și mai în urmă făgăduită a fi vândută intimatului în cărui stăpânire există până astăzi;

Că recurentul, prin motivul dedus în judecata acestei Curți astăzi, se plânge că în calitate de fiu legitim al lui Ivan Bulat, nu era dator să prezinte dovezile de recunoașterea sa ca moștenitor, adică trimiterea sa în posesiunea averii de moștenire;

Considerând că în baza art. 1254 și 1255 din Cod. Civ. rus, fiul are deschis dreptul succesoral asupra averii părintelui, îndată ce moare acesta, și poate accepta sau repudia moștenirea prin acte judecătorești sau prin fapte din care să rezulte neîndoios voința sa;

Că în sistemul Codului civil rus, o practică constantă, bazată pe jurisprudența Inaltului Senat ocărmuitor, statuază că nu este necesară sau obligatorie confirmarea de justiție în drepturile succesoriale, pentru ca un fiu să poată culege moștenirea;

Considerând că după dreptul local basarabean, — unde în multe privințe se aplică manualul lui Armenopol și codul lui Donici, care cuprinde o colecție prescurtată din legile împărătești cu trimiteri la Basilicale și dreptul Roman, — fiii, ca moștenitori «sui et necesarii», spre deosebire de moștenitorii «extranei», dobândeau ipso jure moștenirea bunurilor defunctului din momentul morții acestuia, fără să mai facă acceptațiunea expresă sau tacită a moștenirii;

Că în speță, recurentul fiind fiu legitim al defunctului său tată Ivan Bulat, are proprietatea averii succesoriale, chiar din momentul morții lui «decujus» și deci poate exercita acțiunea în revendicare decurgând din dreptul de proprietate fără a avea nevoie să se adreseze justiției pentru confirmarea drepturilor sale;

Că astfel, fiind, numai prin nesocotirea dreptului local basarabean și dispozițiunile din art. 1254 și 1255 cod. civ. Rus, cum și violarea art. 4 procedura

civilă rusă, congresul judecătorilor de pace din Chișinău, a putut decide reformarea primei hotărâri și închiderea dosarului, pe motiv că recurentul nu a dovedit trimiterea sa în posesia averii succesoriale și deci motivul de recurs devine întemeiat;

Pentru aceste motive Curtea caseasă etc.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA IV C. COR.

Audiența dela 26 Decembrie 1919

Președinția d-lui LUCILIU ȘTEFANESCU, Președinte

Banca N. Chrisovelsoni cu Al. Zissu

Decizia Civilă No. 752

Policitațiune cu termen. — Opțiune. — Acceptare. — Dies a quo. — Vânzare. — Perfectarea ei. — Art. 1296 c. civ.

In doctrina dreptului civil modern o policitațiune cu termen este o ofertă de vânzare cu termen, prin care policitantul se obligă să contracteze vânzarea cu acel ce o acceptă (ad incertam personam) în termenul fixat de el.

Acceptarea trebuie să fie făcută în termenul stipulat, prin urmare dies a quo non computatur in termino, — deci orice termen începe se curgă cu prima zi, care vine după ziua fixată ca să înceapă termenul să curgă. — Prin urmare în speță — termenul de 15 zile e dat cu începere dela 22 Octombrie 1919 — el începe să curgă dela 23 Oct. și ca atare notificarea de acceptare este făcută în termen — la 6 Noembrie 1919 — iar vânzarea s'a perfectat.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea intentată de Banca N. Chrisovelsoni din București, str. Lipscani 17, prin petițiunea înregistrată la acest tribunal sub No. 26525 din 2 Decembrie 1919, în contra lui Al. S. Zissu, proprietar, domiciliat în București, str. Mercur No. 3, pentru ca tribunalul, prin sentința ce va pronunța, să oblige pe pârâtul Al. S. Zissu să facă Băncii N. Chrisovelsoni actul de vânzare al imobilelor sale situate în București, str. Mercur No. 3 și 5, Al. Lahovari No. 16 și 18, cu fațada în Bulevardul Colței și str. Poșta-Vechi No. 20, conform planului alăturat la acțiune, pe prețul de lei 3.100.000 (trei milioane una sută de mii lei) și în condițiunile opțiunii cu data de 22 Octombrie 1919, dată de pârâtul Al. S. Zissu lui Em. Rotten, aceasta în termen de 10 zile dela data când sentința acestui tribunal va rămâne definitivă, iar în caz de refuz, sentința tribunalului să fie loc de act de vânzare și în sfârșit să se mai oblige pârâtul să plătească reclamantului, cu titlu de daune-interese, 300.000 lei;

Având în vedere și intervențiunea făcută de d. Em. Rotten, proprietar, dom. în București, Bulevardul Mărășești No. 47, prin petițiunea înregistrată la această secțiune sub No. 26526 din 2 Decembrie 1919, intervențiune făcută atât în interesul Băncii reclamante, a cărei acțiune intervenientul cere să fie admisă, cât și în interesul său propriu, cerând tribunalului ca să oblige pe pârâtul Al. S. Zissu să fie condamnat să i plătească lei 62.000, cu dobânzi legale dela intentarea acțiunii, cu titlu de comision prevăzut în scrisoarea de opțiune din 22 Oct. 1919 asupra prețului vânzării imobilelor d-sale situate în București, str. Mercur 3 și 5, str. Al. Lahovari No. 16 și 18, cu fațada în Bule-

vardul Colței și str. Poșta-Vechi 20, vândut Băncii Chrisovelsoni pe prețul de 3.100.000 lei;

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale reprezentanților părților în instanță, precum și răspunsurile date la interogatoriul ce s'a luat pârâtului Al. S. Zissu în ziua de 16 Decembrie 1919 și aflat la dosarul cauzei;

Având în vedere că din toate acestea rezultă pentru tribunal că, în fapt, împrejurările litigiului ce judecă sunt următoarele: pârâtul Al. S. Zissu dă lui Em. Rotten în ziua de 22 Octombrie 1919, o opțiune pentru vânzarea imobilelor sale din București: Mercur 3 și 5, Al. Lahovari 16 și 18 și strada Poșta-Vechi 20, conform planului din dosar, pe prețul de 3.100.000 lei și pe termen de 15 zile, cu începere dela 22 Oct. 1919, fără nici un drept de prelungire a termenului; taxele fiscale jumătate să fie plătite de Zissu, iar jumătate de cumpărător, și cu un drept de 2 % cu titlu de comision asupra prețului vânzării, în favoarea lui Em. Rotten. Em. Rotten, în baza acestei scrisori de opțiune, propune vânzarea caselor pârâtului Băncii reclamante N. Chrisovelsoni, care o primește, și voind să comunice lui Al. S. Zissu această acceptare, trimite pe Em. Rotten, la domiciliul lui Al. S. Zissu în ziua de 4 Noembrie. Acesta din urmă, nevoit să plece la Galați pentru afaceri, nu poate să rămâie în Capitală pentru a primi acceptarea Băncii Chrisovelsoni și pleacă; Banca reclamantă, negăsind nici în ziua de 5 Noembrie pe Zissu acasă la dânsul, îi notifică prin portărei în ziua de 6 Noembrie 1919 că acceptă condițiunile opțiunii prevăzute în scrisoarea dată lui Em. Rotten la 22 Oct. 1919 și că se va prezenta a doua zi la domiciliul pârâtului pentru a i se face actul de vânzare și a plăti prețul vânzării (vezi notificarea 42967). Al. S. Zissu, plecat în provincie, nu se întoarce decât mult mai târziu. În această situațiune, Banca reclamantă consimnează prețul vânzării de 3.100.000 pe numele și la dispoziția d-lui Al. S. Zissu, în schimbul actului de vânzare ce urmează să se întocmească conform condițiunilor prevăzute în opțiune (vezi notificarea corp. portărei Ilfov No. 43597 din 11 Noembrie 1919). Pârâtul prin telegrama sa cu No. 7514 din 25 N-bre 1919, și aceea cu No. 1703 din 29 Noembrie 1919, invită pe Banca Chrisovelsoni să și ridice bani depuși, întrucât, spune Al. S. Zissu, termenul pentru care dăduse opțiunea d-lui Rotten expirase deja dela data când Banca făcuse formalitățile de acceptarea opțiunii, pe care de altfel nu o mai recunoaște (vezi în copie telegramele la dosar). În fața acestei atitudini, Banca Chrisovelsoni s'a adresat prin acțiunea de față tribunalului pentru a i se admite pretențiunile sale astfel cum au fost formulate atât prin cererea sa scrisă cât și prin concluziunile orale; — la această acțiune a intervenit și Em. Rotten, după cum s'a arătat în concluziunile de mai sus;

Având în vedere că din expunerea faptelor de mai sus, rezultă că Tribunalul urmează să examineze în drept, următoarele două chestiuni:

1) Dacă reclamanta Banca Chrisovelsoni are dreptul de a cere executarea vânzării imobilelor proprietatea pârâtului Al. S. Zissu, în baza scrisoarei de opțiune dată lui Em. Rotten la 22 Octombrie 1919, și a 2-a chestiune: dacă oferta de vânzare făcută de Zissu, în caz când s'ar răspunde afirmativ la prima chestiune, a fost sau nu acceptată în termenul de 15 zile prevăzut de opțiune;

Având în vedere că pentru a rezolva aceste două probleme de drept, Tribunalul trebuie să examineze în

prealabil scrisoarea din 22 Octombrie 1919 și să-i determine caracterul ei juridic;

Având în vedere termenii în cari este redactată această scrisoare de opțiune precum și intențiunea probabilă a celui ce a scris-o, din care Tribunalul deduce și constată că prin opțiunea de la 22 Octombrie 1919, pârâtul Al. S. Zissu își lua două obligațiuni distincte și anume: în prima parte de la început (aliniatul care începe cu subsemnatul Al. S. Zissu, proprietar, domiciliat în București, strada Mercur 3, declară că va dau opțiune pentru vânzarea imobilelor mele din București etc.) pârâtul face o ofertă vânzarea (policitațiune) cu termen lui Rotten sau ori-cărei alte persoane care ar dori să-i cumpere proprietățile sale în condițiunile determinate de opțiunea din 22 Octombrie 1919; luându-și implicit obligațiunea de a contracta vânzarea cu persoana, ori care ar fi ea (incertam personam) care va accepta în termenul de 15 zile condițiunile stipulate în opțiune; — iar în a doua parte a scrisoarei din 22 Octombrie 1919, (aliniatul al 2-lea care începe cu fraza: Taxele se vor achita pe jumătate etc., iar d-voastră (Em. Rotten) vă rezerv 2% asupra produsului vânzării) conține obligațiunea pentru pârât de a plăti un comision de 2% în caz când vânzarea s'ar încheia prin intermediul intervenientului din instanță Em. Rotten;

Având în vedere că în doctrina dreptului civil modern, este determinată valoarea juridică a unei policitațiuni cu termen, și consecințele ei sunt bine stabilite; și într'adevăr este constant că cel ce a făcut o ofertă de vânzare cu termen, prin aceasta însăși se obligă să contracteze vânzarea cu acel ce acceptă policitațiunea sa bine înțeles, în termenul ce a indicat ofertantul;

Considerând că în speța pe care o judecă astăzi Tribunalul, este evident că policitațiunea cu termen făcută de Al. S. Zissu, fie că se admite că ea a fost făcută de odată atât lui Rotten cât și ori-cărei alte persoane ce Rotten ar găsi, fie că s'ar decide că policitațiunea este pur și simplu făcută (prin intermediul lui Rotten) numai: *ad incertam personam*, — consecința juridică este că Al. S. Zissu este obligat, în baza scrisoarei sale de opțiune din 22 Octombrie 1911 — să contracteze vânzarea imobilelor sale oferite spre vânzare, cu reclamanta Bancă în termenul stipulat de 15 zile, ce începe să curgă de la 22 Octombrie 1919; că, dar, astfel fiind, s'a rezolvat și prima chestiune de drept, arătată în considerentele de mai sus ale acestei hotărâri;

Având în vedere că pârâtul Al. S. Zissu a mai obiectat că chiar dacă s'ar admite că dânsul rămâne obligat a contracta vânzarea imobilelor sale prevăzute în policitațiunea sa din 22 Octombrie 1919, încă acțiunea Băncii Chrisovloni nu trebuie admisă de oare-ce acceptarea băncii s'a făcut după expirarea celor 15 zile prevăzute în oferta sa în care a scris textual: «această opțiune este dată pe termen de 15 zile, cu începere de azi 22 Octombrie 1919, fără nicio prelungire»; ori, în speță, afirmă, reprezentantul pârâtului, acceptarea s'a făcut la 6 Noembrie 1919 prin notificarea cu No. 42967/919 a Corpului de portărei Ilfov, iar ultima zi când se mai putea accepta de Banca Chrisovloni era ziua de 5 Noembrie, deci acceptarea e tardivă și acțiunea implicit devine nefondată;

Având în vedere, că autorii de drept civil, precum și proceduriști sunt de acord cu jurisprudența să decidă că în principiu și pentru motive pe care Tribunalul nu le mai enumără, chestiunea fiind clasică, că: *dies a quo non computatur in termino*, și ca consecință ori-ce termen începe să curgă cu prima zi care vine după ziua fixată ca să înceapă termenul să curgă; cu alte cuvinte, în speța ce judecă Tribunalul, termenul de 15

zile socotit conform opțiunei, cu începere de la 22 Octombrie 1919, începe să curgă de la 23 Octombrie ziua de 23 Octombrie fiind socotită ca 1-a zi a termenului;

Având în vedere că odată admis acest principiu, cele 15 zile prevăzute în scrisoarea de la 22 Octombrie, se termină tocmai în ziua de 6 Noembrie 1919, zi în care a fost făcută de către Banca Chrisovloni notificarea de acceptarea opțiunei dată lui Rotten;

Având în vedere că reprezentantul pârâtului mai obiectează, că prin expresiunea din scrisoarea de opțiune «cu începere de la 22 Octombrie» pârâtul Al. S. Zissu, a înțeles să se socotească în termenul de 15 zile și ziua de 22 Octombrie, și ca consecință cele 15 zile s'ar termina în ziua de 5 Noembrie 1919 și deci acceptarea de la 6 Noembrie este tardivă; că, de altfel, chiar reclamantul în acțiunea sa spune că ultima zi a termenului este 5 Noembrie (vezi acțiunea pag. 2);

Având în vedere că Tribunalul înlătură ultima obiecțiune: că însuși reclamantul a admis prin acțiunea sa că ultima zi din termen ar fi ziua de 5 Noembrie; de oare-ce, chiar dacă s'ar trece peste explicarea dată de reprezentantul Băncii reclamante, că aceasta este o eroare de copist, încă este posibil reclamantului în instanță prin concluziuni orale, — acceptate de pârât, să rectifice un număr sau o dată cum e în speță;

Considerând că nici alegațiunea pârâtului că expresiunea din scrisoare «cu începere dela 22 Octombrie 1919», ar modifica principiiu clasic al regulii: *dies a quo non computatur in termino*, nu este fondată, de oarece prin expresiunea cu începere dela se fixează în mod precis punctul de plecare de când urmează să se aplice regula generală: *dies a quo*...; că, dar, pentru aceste motive obiecțiunile pârâtului privitoare la modul de calculare al celor 15 zile înlăuntrul cărora urma să se facă acceptarea policitațiunii de către Banca Chrisovloni, sunt nefondate, rămânând stabilit că acceptarea opțiunei făcută prin notificarea cu No. 42967/919 dela 6 Noembrie este valabilă și operantă în cauză; că, dar, prin aceste considerente s'a rezolvat și a doua chestiune de drept enunțată de tribunal în considerentele de mai sus;

Având în vedere și textul telegramei cu No. 7514 din 25/XI/919, expediată de Al. Zissu Băncii Chrisovloni și confirmată printr-o altă telegramă cu No. 1703 din 29/XI, în care Tribunalul, ca apreciere și determinare a intențiunei părților ce se judecă, găsește următoarea frază finală: D-voastră (adică Banca Chrisovloni) știți bine că termenul pentru care dădusem opțiunea d-lui Rotten *expirase deja* la data când d-voastră ați făcut cunoscut formalitățile de acceptarea opțiunei, *pe care eu nu o recunosc*. Că din această afirmațiune scrișă a lui Al. S. Zissu că: termenul de acceptare expirase deja, reiese clar că în spiritul pârâtului oferta sa de vânzare urma să-și aibă efectul legal al obligațiunei de a contracta vânzarea proprietăților sale, dacă însă, după calculul său, acceptarea policitațiunei n'ar fi fost tardiv făcută din partea Băncii Chrisovloni; că de altfel și plecarea precipitată și inopinată a pârâtului din București în ziua de 4 Noembrie 1919, când a doua zi (5 Noembrie), după chiar sistemul susținut de pârât, expira termenul de acceptare și după ce fusese avizat de Rotten să fie la domiciliul său pentru a primi acceptarea Băncii reclamantă, face convingerea deplină tribunalului că Al. S. Zissu voia cu orice preț să înlăture, pentru motive ce nu e nevoie să fie discutate, primirea acceptării policitațiunei ce făcuse prin scrisoarea sa de opțiune dela 22 Octombrie;

Având în vedere că pentru toate aceste motive de fapt și de drept mai sus arătate, tribunalul găsește fondată acțiunea făcută de Banca N. Chrisovelonî prin cererea sa înregistrată la No. 26525/919 și urmează să fie admisă, obligând pe pârâtul Al. S. Zissu să facă Băncii N. Chrisovelonî actul de vânzare al imobilelor sale situate în București și prevăzute în opțiunea dela 22 Octombrie 1919, în schimbul sumei de lei 3.100.000 ce Banca Chrisovelonî urmează să plătească lui Al. S. Zissu, aceasta în termen de 10 zile dela data când prezenta sentință va rămâne definitivă, iar în caz contrar, hotărârea tribunalului să fie loc de vânzare;

Având în vedere și capătul de cerere din acțiunea reclamantului, privitor la daune, — și prin care Banca N. Chrisovelonî cere Tribunalului, să-l oblige pe pârâtul Al. S. Zissu, să-i mai plătească și suma de lei 300.000 cu titlu de daune interese pentru paguba suferită de banca reclamantă, prin faptul că nu a putut dispune de terenurile și clădirile cumpărate, atât în vederea unor anume lucrări de reparațiuni și amenajări provizorii pentru mărirea actualălor venituri ale imobilelor, cât și în vederea studierii punerii în valoare a totalității terenului construcțiilor de ridicat în viitor;

Având în vedere că în dovedirea daunei de 300.000 lei, banca reclamantă, nu a adus nici o dovadă în fața Tribunalului, și s'a mărginit numai a arăta motivele ce o fac să ceară daune, adăugând în concluziunile sale scrise (pag. 9) că într-o cât actualmente imobilele ce a cumpărat produc numai 2% și dacă se socotește la 7% venitul ce banca reclamantă ar fi putut avea de la aceleași imobile rezultă o diferență de 5% la 3.000.000 deci o daună de 150.000 lei anual;

Având în vedere că în lipsă de probe, Tribunalul numai în baza aprecierii sale, și această apreciere lipsită în bună parte de elementele necesare, ținând însă seamă mai mult de imobilizarea sumei de lei 3.100.000 ce banca reclamantă a consemnat la dispoziția pârâtului Al. S. Zissu, ca preț al vânzării, — fixează cifra daunelor la suma de lei 10.000, pe care urmează să o plătească pârâtul Al. S. Zissu, Băncii N. Chrisovelonî;

Având în vedere și intervențiunea făcută de Em. Rotten prin cererea înregistrată la acest Tribunal sub No. 26526/919 care în baza motivelor de drept și de fapt mai sus arătate devine fondată și urmează să fie admisă în total ast-fel cum a fost formulată;

Având în vedere că Em. Rotten cere ca Al. S. Zissu să fie obligat să-i plătească suma de lei 62.000 cu dobânzi legale de la data intentării intervențiunii sale (2 Decembrie 1919) aceasta cu titlu de comision de 2% asupra sumei de 3.100.000 prețul vânzării imobilelor pârâtului Al. S. Zissu;

Având în vedere scrisoarea de opțiune din 22 Octombrie 1919 prin care Al. S. Zissu să obligă să plătească acest comision în caz când imobilele sale prevăzute în opțiune se vor vinde prin intermediul lui Rotten;

Având în vedere că tribunalul după cum s'a văzut mai sus a admis cererea principală a Băncii N. Chrisovelonî și a obligat pe d. Al. S. Zissu să facă actul de vânzare al imobilelor ce le oferise spre vânzare conform scrisorii sale de opțiune din 22 Octombrie 1919; și că, dar, ca consecință și comisionul de 2% asupra prețului vânzării urmează să fie plătit lui Em. Rotten, conform obligațiunii ce Al. S. Zissu și-a luat prin scrisoarea sa din 22 Octombrie 1919; și deci intervențiunea lui Em. Rotten urmează să fie admisă obligând pe Al. S. Zissu să plătească lui Em. Rotten,

suma de 62.000 lei cu dobânzi de la 2 Decembrie 1919 și până la achitare;

Având în vedere înfărsit și cererile de cheltuieli de judecată făcute atât de Banca N. Chrisovelonî cât și de Em. Rotten pe care Tribunalul le găsește justificate și întemeiate în consecință le admite și apreciind obligă pe Al. S. Zissu să plătească fie-căruia dintre cei 2 reclamânți câte 500 lei;

Pentru aceste motive redactate de d. președinte Luciliu N. Ștefănescu, Tribunalul, admite acțiunea etc.

(ss.) Luciliu Ștefănescu; V. Anghelovici.

(s.) Grefier D. Ionescu.

NOTA. — Declarațiunea unilaterală de voință ca izvor de obligațiune începe să fie admisă aproape în mod constant de jurisprudență.

După sentința Trib. Ilfov s. IV din 18 Octombrie 1919 și decizia Curții de Apel s. I dela 14 Noembrie (Curierul Judiciar, 1920, No. 22-23, p. 181), iată o nouă hotărâre a Trib. Ilfov s. IV, publicată mai sus.

În speță, se recunoaște valabilitatea juridică a plicitațiunii făcute *ad incertam personam*. Singura condițiune cerută este ca acceptarea să se facă înăuntrul termenului de opțiune, socotindu-se acest termen conform principiului conținut în adagiul: *Dies a quo non computatur in termino; dies ad quem computatur in termino* — principiu sau sistem contrar de acel al art. 729 din codul de procedură, după care termenele de procedură se înțeleg pe zile libere, adică nu se socotește nici *dies a quo*, nici *dies ad quem*.

În ceea ce privește oferta *ad incertam personam*, făcută chiar indirect prin scrisoarea de opțiune, Trib. Ilfov o validează chiar în materie civilă.

În speță, chestiunea pare a se complica și de o cesiune a ofertei de vânzare.

Exemplul clasic de plicitațiune *ad incertam personam* este oferta de vânzare pe care comercianții o fac publicului prin expunerea la vitrină a mărfurilor cu prețurile afișate, deși unii autori văd în acest caz numai o *invitatio ad offerendum*, o invitațiune spre a se face oferta de cumpărare, iar nici de cum o ofertă de vânzare propriu zisă.

În caz de plicitațiune cu termen de opțiune, vânzarea nu se perfectează însă decât dacă acceptarea ofertei a fost notificată în termen, ceea ce însemnează că pentru contractele încheiate la distanță, trebuie admis sistemul recepțiunii, adică acela care cere, pentru perfectarea contractului ca acceptarea ofertei să fie notificată sau recepționată de ofertant.

Despre efectele juridice ale plicitațiunii ne-am ocupat cu amănunte în Curierul Judiciar, 1920, No. 22-23, p. 181 și urm.

În ceea ce privește chestiunea calculării termenului, doctrina și jurisprudența sunt împărțite.

Laurent susține că *ad quem*, ziua scadenței, este cuprins în termen, face parte din el; aceasta însemnează că ziua scadenței este acordată în întregime debitorului, ceea ce este întemeiat în rațiune, căci înainte ca această zi să fie expirată, nu se poate ști dacă debitorul plătește sau nu plătește.

Dies a quo, adică ziua în care termenul începe să curgă, este ea cuprinsă în termen? Subscriu la 1 Martie un bilet de 1000 franci, plătitibil în zece zile, ziua scadenței va fi la 10 Martie, și, prin urmare, datoria va fi exigibilă a doua zi, 11 Martie. Dacă nu se socotește 1 Martie, biletul

va fi exigibil numai la 11. Este de tradiție că nu se socotește *dies a quo* în termen. Acest uz este întemeiat pe rațiune. În adevăr, timpul curge din moment în moment; deci, după regulile matematice, termenul ar trebui să curgă din momentul în care contractul s'a perfectat. Aceasta ar da loc în practică la multiple dificultăți pe cari interpreții le-au prevenit, stabilind că *dies a quo* nu va fi socotit. (Laurent, *Droit civil*, tomul XVII, p. 204, § 191).

Larombière susține teza contrarie. După acest autor, «ultima zi care se numește *dies ad quem* sau în ultimul moment al termenului, dacă termenul se socotește pe intervale mai mici decât o zi, este în întregime cuprins în termen. Termenul nu este împlinit decât când acea zi sau acel moment este el însuși în întregime împlinit. Astfel, debitorul poate să-și îndeplinească angajamentul până la ultimul minut inclusiv al termenului fixat. Numai după expirarea acestuia, termenul este la scadență și debitorul este în întârziere. Dacă deci termenul este la 15 Iunie, întreaga zi de 15 Iunie este cuprinsă și termenul nu este expirat decât la 12 din noapte. Și dacă este la 15 Iunie la ora 12 din zi, nu este expirat decât în momentul împlinirii acestei ore». (Larombière, *Théorie et pratique des obligations*, tomul III, pag. 252, § 17).

În privința lui *dies a quo*, deși nu face parte din termen, totuși părțile pot, în mod expres sau tacit, să-l considere ca socotindu-se în termen, ceea ce se întâmplă în cazul când se întrebuintează locușunea de azi în zece zile. În acest caz, termenul expiră a zecea zi corespunzătoare, ceea ce face că termenul nu este în realitate decât de 9 zile libere. (Cf. Larombière, *Op. cit.*, p. 252, § 13).

În acelaș sens, Casația S. II, decizia No. 1677/919, *Curierul Judiciar* No. 18-19 din 14 Martie 1920, după care termenul de 20 zile prevăzut de art. 147 al. 10 pr. penală care trebuie calculat «de la darea ordonanței» nu se socotește pe zile libere și prin urmare a 21-a zi nu mai este în termen.

G. PLASTARA.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I CIV. COR.

Audiența dela 5 Martie 1920

Președinția d-lui ȘTEFAN P. MIHAILEANU, Judecător

E. Bochory cu Ștefan Răpeanu

Sentința civilă No. 165

Contract de locațiune. — Art. 1010 și 1006 c. civ. — Condițiune pur potestativă. — Condițiune suspensivă. — Condițiune rezolutorie. — Termen rezolutoriu. — Art. 37 legea măs. excepț. și art. 5 c. civ.

1) Condițiunea pur potestativă din partea debitorului face ca contractul să fie nul când ea constituie o condițiune suspensivă, iar nu și atunci când constituie o condițiune rezolutorie.

2) Clauza prin care se prevede că: «deși termenul contractării este de trei ani, totuși proprietarul singur își rezervă dreptul a considera ca reziliat contractul oricând anunțând pe chiriași», constituie un termen rezolutoriu, iar nu o condițiune rezolutorie.

3) Dispozițiunile art. 37 din legea măsurilor excepționale sunt de ordine publică și conform art.

5 c. civ., părțile nu pot deroga dela ele prin convențiunile lor.

S'a ascultat d. avocat St. Dumitrescu din partea reclamantului, și d. avocat Al. Cerban din partea intimatului.

Tribunalul,

Asupra acțiunei făcută prin petițiunea înregistrată la No. 11.082/919, conform legii proprietarilor, de către E. Bochory, cu domiciliul ales în București, str. Radu-Vodă No. 11, în contra lui Ștefan Răpeanu, domiciliat în București, calea Șerban-Vodă No. 1, prin care cere să se declare ca expirat și reziliat pe ziua de 23 Aprilie 1920 contractul de locațiune vizat de Administrația financiară la No. 2415/919, intervenit între dânsul și intimat cu privire la imobilul din București, calea Șerban-Vodă No. 1, ordonându-se evacuarea imobilului pe aceeași dată;

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale ale părților.

Având în vedere că din toate acestea se stabilește în fapt că prin contractul de închiriere vizat de Administrația financiară a Capitalei la No. 2415/919, reclamantul E. Bochory închiriaza intimatului Ștefan Răpeanu o prăvălie, o cameră, o bucătărie și o pivniță din imobilul său din calea Șerban-Vodă No. 1, cu prețul arătat în contract de 900 lei anual, deși intimatul a plătit în realitate o chirie de 3,100 lei anual, pe termen de trei ani, cu începere dela 23 Aprilie 1919 până la 23 Aprilie 1922, cu clauza că: «deși termenul acestei contractări este de trei ani, totuși proprietarul singur, își rezervă dreptul a considera ca reziliat contractul oricând anunțând pe chiriași cu trei luni înainte de 23 Aprilie sau 26 Octombrie, epocă de închiriere, prin scrisoare recomandată, fără ca pentru aceasta chiriașul să aibă vre-o pretențiune»;

La 22 Octombrie/11 Noembrie 1919, prin scrisoarea aflată în copie la dosar, reclamantul, uzând de clauza din contract, îl încunoștințează pe pârât că la 23 Aprilie 1920 să evacueze imobilul, pe acea dată contractul fiind considerat ca reziliat, iar la 15 Noembrie 1919 intență acțiunea de față;

Având în vedere că la cererea reclamantului de a fi obligat pârâtul ca la 20 Aprilie 1920 să evacueze imobilul închiriat, declarându-se reziliat contractul pe acea dată, pârâtul obiectează că, întrucât clauza din contract privitoare la denunțarea contractului este protestativă din partea reclamantului, care este debitor în ce privește obligațiunile sale contractuale, ea este nulă pe baza art. 1010 cod. civil, iar pe de altă parte că această clauză fiind contrară dispozițiunilor art. 37 din legea măsurilor excepționale, care sunt de ordine publică, ea este nulă și pe baza art. 5 din c. civil;

Considerând că potrivit art. 1010 c. civ., obligațiunea este nulă când s'a contractat sub o condițiune potestativă din partea celui ce se obligă, iar art. 1006 c. civ., definind condițiunea potestativă, spune că este aceea care face să depindă perfectarea convențiunei de un eveniment... etc.

Că din modul cum sunt redactate aceste texte de lege, rezultă că condițiunea pur potestativă despre care se ocupă art. 1010 c. civil, face ca obligațiunea să fie nulă numai în cazul când a fost contractată sub o condițiune pur potestativă din partea debitorului, iar nu și atunci când, contractul luând ființă, numai rezilarea lui este supusă unei astfel de condițiuni; că, cu alte cuvinte, condițiunea pur potestativă face ca contractul să fie nul când ea constituie o condițiune suspensivă, de la îndeplinirea căreia depinde nașterea obligațiunei,

iar nu și atunci când contractul fiind format, ea constituie o condițiune rezolutorie de la îndeplinirea căreia să depindă desființarea obligațiunei, în cazul acesta obligațiunea fiind certă și numai rezilierea ei depinzând de voința debitorului;

Că, cu atât mai mult art. 1010 c. civil nu-și va găsi aplicabilitatea lui când obligațiunea nu a fost supusă nici unei condițiuni, dar termenul care limitează durata obligațiunei depinde de voința pură a debitorului, în cazul acesta contractul existând din însăși momentul consimțământului, ea și cum ar fi pur și simplu și numai durata lui fiind limitată la un termen ce depinde de voința debitorului;

Că întrucât, în speță, se constată că contractul a fost încheiat cu clauza că „deși termenul acestei contractări este de trei ani, totuși proprietarul singur își rezervă dreptul a considera ca reziliat contractul oricând anunțând pe chiriaș...”, clauză care echivalează cu aceea că contractul este încheiat „pe termenul care voi vroi eu proprietarul și care nu va fi mai mare de trei ani.”

Că întrucât este vorba de un eveniment viitor și sigur, — căci deși incert, întrucât depinde de voința debitorului, totuși este sigur că se va întâmpla cel mai târziu la expirarea celor trei ani — de la îndeplinirea căruia depinde limitarea duratei obligațiunei, care va înceta a-și mai produce efectele în viitor, fără să fie stinsă și pentru trecut, clauza din contract este aceea a unui termen rezolutoriu, iar art. 1010 c. civil nu-și poate găsi aplicabilitatea lui;

Că chiar de ar fi considerată această clauză ca o condițiune rezolutorie, — ceeace nu poate avea loc în îndeplinirea ei nestingând obligațiunea și pentru trecut, ei limitându-i numai durata în viitor, — totuși nici în cazul acesta art. 1010 nu ar putea fi aplicabil, el aplicându-se numai obligațiunilor contractate sub o condițiune suspensivă ceeace nu este cazul în speța noastră;

Că astfel fiind, această primă obligațiune a intimatului este nefondată;

În ce privește cea de a doua obiecțiune că această clauză din contract fiind contrară dispozițiunilor art. 37 din legea măsurilor excepționale, care sunt de ordine publică, ea este nulă și pe baza art. 5 din c. civil;

Considerând că potrivit dispozițiunilor art. 37 din legea măsurilor excepționale contractele de închiriere prevăzute la art. 35 al acelei legi, sau cari se vor încheia după promulgarea legii, se prelungesc de drept pe toată durata războiului european și un an după încheierea păcii, dacă chiriașul vrea să se folosească de acest beneficiu al legii, îndeplinindu-și, bine înțeles, exact obligațiunile contractuale și dacă nu a denunțat contractul cu trei luni înainte de Sf. Gheorghe sau Sf. Dumitru;

Că rațiunea care a determinat pe legiuitor la edictarea unei astfel de măsuri a fost dorința de a înfrâna specula mereu crescândă la care se dedau unii dintre proprietari, punând la adăpostul unor astfel de tendințe o întreagă clasă de oameni, aceea a chiriașilor, căroră a voit ea, în aceste timpuri anormale, să le asigure un adăpost pe care, fără de o astfel de măsură, unii l-ar fi avut în niște condițiuni foarte oneroase, iar alții, care nu ar fi fost în stare să satisfacă acele condițiuni, nu l-ar fi avut de loc, proprietarii asvârlindu-i pe drumuri din casele lor;

Că întrucât prin această dispozițiune, care satisfăcea nevoile unei întregi clase sociale, se răspundea unei cerințe cu un caracter general, întrucât se asigura ordinea publică, care ar fi putut fi turburată prin neluarea la timp a unei astfel de măsuri, dispozițiunile

art 37 din legea măsurilor excepționale sunt de ordine publică;

Considerând că, întrucât, potrivit art. 5 c. civ., nu se poate deroga prin convențiuni particulare la legile care interesează ordinea publică și cum art. 37 din legea măsurilor excepționale, care este de ordine publică, declară prelungite de drept chiar contractele expirate, dacă chiriașii vor voi aceasta, urmează că proprietarii nu pot insera în contractele lor clauze prin care să-și asigure în favoarea lor facultatea de a rezilia contractele înainte de expirarea termenelor convenite prin contract;

Că astfel fiind, clauza din contractul de închiriere prin care reclamantul își rezervă singur favoarea de a considera oricând va voi contractul ca expirat și reziliat, anunțând numai pe locatar, este nulă pe baza acestor texte de lege;

Că a da o altă interpretare art. 37 din legea măsurilor excepționale însemnează a eluda cu totul această dispozițiune a legii, clauza prin care s'ar fi renunțat de chiriași la această favoare a lor devenind de stil, cum se constată în speța noastră, unde se vede că contractul de închiriere este tipărit, având imprimată și clauza aceasta;

Că, astfel, clauza prin care proprietarul își rezervă singur dreptul a denunța contractul când va voi fiind nulă, și cum contractul este încheiat până la 1922, acțiunea de evacuare a proprietarului este nefondată și urmează a fi respinsă ca atare;

Având în vedere și cererea formulată în instanță de pârât de a i se acorda cheltueli de judecată, apreciind, le fixăm la două sute lei.

Pentru aceste motive, în virtutea legii, hotărăște:
Respinge acțiunea . . . . .

(ss) Ștefan P. Mihăileanu.

TRIBUNALUL PRAHOVA SECȚIA I-a

Audiența dela 18 Decembrie 1919

Președenția d-lui G. VENERT, Judecător

Al. Ștefănescu cu N. G. Scorțeanu și G. Sorescu

Incheierea No.

Ancheta în futurum. — În ce cazuri este admisibilă? Art. 66 al. penultim pr. civ.

Ținând seama de natura instituțiunei, astfel după cum figurează în legea de origină (legea germană art. 485) și de scopul urmărit de legiuitorul comun, după cum rezultă din expunerea de motive și dezbaterile parlamentare, cazurile de aplicațiune ale anchetei în futurum nu sunt arătate limitativ, ci enunțativ. — În acelaș timp însă, nu trebuie să i se lungească sfera de aplicațiune mai mult, de cât prevede legea germană.

Prin urmare este admisibilă ancheta în futurum în cazul, când este teamă, că unul din mijloacele de probă ar dispărea sau ar fi greu de utilizat.

Tribunalul,

Asupra cererei introdusă de Al. Ștefănescu Câmpina din Ploesti, cu petiția înreg. la No. 38824/919, prin care tinde, ca, pe temeiul dispozițiunilor art. 66 al. penultim, proc. civ., să i se încuviințeze o anketă în futurum, față de pârâții N. Gr. Scorțeanu și G. Sorescu, ambii din Ploesti, spre a se constata de urgență declarațiunile sub jurământ ale martorilor arătați în petițiunea men-

ționată asupra punctelor formulate de dânsul prin concluziunile orale puse astăzi în instanță. De aceste depuneri, — cari sunt în pericol de a nu mai putea fi întrebuințate cu folos în caz de întârziere în constatarea lor, — reclamantul arată că vrea să se servească, ca elemente probatorii, potrivit rânduelilor legii, în procesul de fond ce este pe cale de a porni pârâților, pentru recunoașterea drepturilor sale de comision, cuvenit în afacerea vânzării drepturilor de redevență petroliferă, privitoare la terenurile pe care pârâții le aveau în Com. Runcu acest județ și pe care vânzare pârâții ar fi realizat-o prin intermediul reclamantului;

Având în vedere susținerile părților și actele invocate;

Având în vedere că temeiul de drept al acestei cereri a reclamantului, este după cum s'a arătat și mai sus, dispozițiunea art. 66 al. penultim din noua procedură civilă de la 1900, care prevede că *oricine are interes să constate declarația unui martor*, părerea unui expert etc., va putea cere judecătorului competente, potrivit art. 58 și urm. din acel cod, chemarea de urgență înaintea sa, a părților interesate, pentru stabilirea cererii sale, asemenea constatări, putând sluji, — conform ultimului aliniat al aceluiaș text, — ca acte probatorii, potrivit deosebitelor rândueți ale legii;

Având în vedere că motivarea în fapt, a interesului unei atare cereri, — astfel după cum este prevăzut în textul menționat, — reclamantul pretinde a o stabili în prim loc cu raportul juridic de creditor și debitor ce s'a format între dânsul și pârâți, cu ocaziunea realizării faptelor sus arătate, privitoare la vânzarea redevenței acestora din urmă, și pentru valorificarea căruia raport, în procesul de fond, ce este pe cale să pornească pârâților care-l contestă, numitul arată că înțelege să se servească în parte de însăși actele scrise emanând de la pârâți, iar în parte de arătarile martorilor a căror ascultare o cere astăzi;

Având în vedere că în al doilea rând, în ce privește în special necesitatea ascultării martorilor pe această cale urgentă, reclamantul pretinde a o justifica, nu prin vârsta lor înaintată sau boală agravată, — cazuri tipice de amenințare a disparițiunii dovezii cu martori (și la care legiuitorul nostru s'a referit, atunci când prin expunerea de motive și debaterile parlamentare, a explicat rațiunea introducerii, în legea noastră de procedură civilă, a instituțiunii anqueti în futurum, — dar printr'o serie de împrejurări de natură mai mult a face ca utilizarea acestei dovezi cu martori să devie îngreunătoare mai târziu pentru reclamant, decât să amenințe a dispărea cu desăvârșire;

Considerând într'adevăr că pe deoparte reclamantul invoacă faptul încercărilor de influențare, ce s'ar fi exercitat de pârâți asupra martorilor, în scopul de a-i determina să ascundă adevărul, asupra cestiunilor pe care le cunosc și cari încercări ar putea să-și producă efectul dorit de pârâți și să înlăture chiar complet dovada în discuțiune, dacă ascultarea martorilor ar fi întârziată până la termenul îndelungat al judecării procesului în fond;

Că pe de altă parte, și în acelaș scop, reclamantul se întemeiază pe împrejurarea de fapt, datorită vremurilor anormale și de războiu prin care trece țara și care poate face, dintr'un moment într'altul, sau ca parte din martori, cari sunt mobilizabili, să fie chemați la serviciul militar, de unde cu greu ar mai putea fi aduși la proces, mai ales cu slabele mijloace de transport actuale, sau poate chiar ca vre-unul dintr'înșii să înceteze din viață, și să dispară astfel complet o dovadă, pe care astăzi reclamantul o poate utiliza în mod lesnicios

și de a cărei stabilire pe această cale pârâții nu au nici un motiv serios să se plângă;

Având în vedere că, supunând aceste fapte aprecierii suverane a Tribunalului, reclamantul susține că ele constituiesc cu prisosință justificarea interesului, — ca singură condițiune pe care textul legii noastre o pretinde pentru încuviințarea unei anchete de felul celei în discuțiune, și care interes este tot atât de legitim, în cazul când dovada amenință să devie greu de utilizat prin întârziere, ca și în cazul când este amenințată să dispară;

Având în vedere că, — fără a discuta și analiza faptele invocate de reclamant; astfel după cum au fost expuse mai sus, — pârâții prin reprezentanții lor au susținut că cererea de anchetă în discuțiune, sprijinită numai pe aceste fapte, ar fi de plano inadmisibilă, de oarece nu ar intra în cadrul cazurilor, expres și limitativ arătate de legiuitor, atunci când prin expunerea de motive și debaterile parlamentare ale textului respectiv, a explicat rațiunea de a fi a acestei anchete cu privire la ascultarea martorilor; că singurele cazuri, care, după pârâți, ar putea justifica interesul ascultării martorilor pe această cale urgentă, nu ar fi decât vârsta înaintată a martorului sau boala agravată, evenimente cari singure au fost arătate de legiuitor prin expunerea de motive și debaterile menționate, ca o cauză amenințând disparițiunea dovezii prin martori; că acest lucru ar mai rezulta, susțin pârâții și din însăși natura anquetei în futurum, instituțiune care, — ca și în legea de procedură civilă germană, de unde a fost împrumutată, — are ominate de scop de a conserva dovezile ce sunt pe cale să dispară;

Având în vedere că este exact în drept că rostul anquetei în futurum în legislațiunea noastră nu poate să fie altul decât acela de a asigura și conserva probele anume arătate în textul legii care o crează, după cum de altfel, în legea de procedură germană, pe care pârâții o recunosc de inspiratoare a legii noastre, acest rost este arătat expres în însăși titulatura secțiunii respective a celei legi; (Sicherung des Beweises Titlu XII C. II. s. I, al. 485 — 497).

Considerând însă că consecința pe care o trag reprezentanții pârâților, din natura acestei instituțiunii, ca și din expunerea de motive a legii noastre este exagerată, atunci când dânsii voiesc să limiteze aplicațiunea acestei anchete, privitor la dovada cu martori, numai la cazurile tipice de disparițiune completă a acestei dovezi, enunțate de autorul legii, numai *exempli gratia*, atunci când a căutat să explice introducerea ei în legislațiunea noastră procedurală;

Considerând într'adevăr că textul art. 485 din legea germană, care reglementează la origine această instituțiune, determinând anume cazurile când ea este admisibilă, prevede lămurit că *«se poate proceda la descinderi locale, precum și la ascultări de martori sau experți, în scopul de a conserva dovada, dacă este teamă ca unul din aceste mijloace de probă să dispară sau să devie greu de utilizat»*. Că legiuitorul nostru având sub ochi acest text, i-a schimbat redacțiunea și, suprimând cazurile de aplicațiune a menționatei anchete, prevăzute limitativ în partea finală a textului german, le-a înlocuit cu expresiunea elastică din textul legii noastre: *«ori cine are interes»*, ca singură condițiune pe care această lege o cere pentru încuviințarea unei asemenea anquete;

Că prin urmare, ținând seamă de acest fapt, se poate conchide cu mult temei, astfel după cum a susținut și reprezentantul reclamantului în prima parte a concluziunilor puse de dânsul în instanță, că legiuitorul nostru, — schimbând intenționat redacțiunea restrictivă a textului

german și înlocuind-o cu o expresiune, care, fără nici o îndoială, lasă loc unei largi aprecieri din partea instanțelor de fond chemate a soluționa atare cereri, — a înțeles în mod evident să-i lărgescă sfera ei de aplicațiune din legea de origină;

Considerând că se găsesc totuși comentatori de seamă a procedurii noastre civile, — și la care reprezentanții părților s'au referit prin concluziunile orale puse în instanță, — care pretind că cu toată modificarea adusă legii germane, legiuitorul nostru nu a putut înțelege să-i lărgescă aplicațiunea, schimbându-i prin aceasta caracterul, și care în consecință conchid că, pentru a păstra anquetei rolul ei de instituțiune de conservare a probelor, Tribunalele noastre vor trebui să facă să intre sub noțiunea vagă și elastică a interesului, aceleași condițiuni de admisibilitate cerute și de legea germană; cu alte cuvinte, adaugă dâșii, acela care solicită o asemenea anquetă va trebui să probeze interesul, dovadă că e urgent să se constate dovada, fiindcă este pe cale să dispară; Mironescu, Analiza Noului Cod de Pr. civ. p. 32 și 33).

Considerând însă că chiar interpretarea acestor autori, cari dau cuvântului interes, din textul legii noastre, înțelesul arătat mai sus, și cari singuri recunosc că, trebuie restrânsă în mod forțat noțiunea acestei expresiuni, pentru a fi redusă numai la cazurile de aplicațiune din legea germană, nu trebuie pierdut din vedere că chiar textul acestei din urmă legi, în partea sa finală, permite să se folosească calea anquetei în futurum, nu numai atunci când proba este complet amenințată să dispară, dar chiar și atunci când amenință numai să devie greu de utilizat;

Că dacă, deci, ținându-se seamă de natura instituțiunii, astfel după cum ea figurează în legea de origină și de scopul urmărit de legiuitorul nostru, astfel după cum el a fost explicat prin expunerea de motive și dezbaterile parlamentare, s'ar putea până la oarecare punct susține, că această din urmă, — suprimând cazurile de aplicațiune a anquetei în futurum, limitativ arătate în textul german, și înlocuindu-le cu expresiunea elastică: «ori cine are interes», din legea noastră, nu a înțeles totuși să-i lărgescă sfera de aplicațiune, mărginind-o la aceleași cazuri din legea germană, singurele care tind la conservarea dovezii, în nici un caz însă nu s'ar putea în mod juridic afirma că, prin modificarea sus arătată, atât de larg exprimată în textul legii noastre, s'ar fi înțeles să se restrângă aplicațiunea ei, sub cazurile prevăzute în textul german;

Că întru cât dar, chiar sub aplicațiunea acestui text original calea anquetei în futurum este admisă expres

și atunci când este teamă numai că dovada să devie greu de utilizat, fără ca prin aceasta să se denatureze caracterul ei esențial, de instituțiune conservatoare a probelor, cu atât mai mult cuvânt acest caz urmează să intre sub noțiunea largă a interesului, singura condiție prevăzută formal de legea noastră pentru încuviințarea unei atari cereri;

Că ceva mai mult, chiar dacă în intențiunea autorului legii noastre de procedură dela 1900, această instituțiune nu ar fi găsit alte cazuri de aplicațiune, în special în ce privește anqueta cu martori, decât acelea enumerate expres în expunerea de motive și dezbaterile parlamentare și anume: vârsta înaintată a martorului și boala agravată, ambele amenințând disparițiunea completă a acestei dovezi, totuși, — întru cât textul legii mai sus menționat, nu circumscrie aplicațiunea ei numai la aceste singure cazuri, din contră, fiind foarte elastic redactat, suferă oricât de largă aplicațiune — instanțele judecătorești pot și sunt datoare chiar, în interpretarea acestui text, nu să-i mărginească aplicațiunea la ceea ce a fost la început în intențiunea legiuitorului, dar, pe cât posibil, să i-o lărgescă, întâinzind-o și la alte cazuri analoage, care ne aducând în nici un caz vre-o vătămare aceluia, față de care se constată o asemenea dovadă, ajung însă să se impună în mod imperios de necesitățile legitime, mereu crescând ale aceluia care se vede silit să recurgă la o atare măsură, și care urmează a fi apreciate față cu împrejurările și nevoile noui create de starea actuală a societății, ale cărei realități nu puteau fi nici măcar lămurite la epoca, de altfel nu tocmai îndepărtată, a confecționării textului sus arătat;

Că astfel fiind, și pe baza acestor principii de interpretare a textului în discuțiune, Tribunalul apreciind faptele invocate de reclamant în justificarea interesului cererii sale, astfel după cum au fost expuse mai sus, găsește că ele constituiesc într-adevăr o amenințare de îngreuiare a dovezii cu martori, în cazul când depunerile lor nu ar fi constatate de îndată, și ca atare, motivează în deajuns interesul prevăzut de acest text pentru ascultarea urgentă a martorilor pe această cale;

Că dar cererea reclamantului urmează să fie admisă în consecință;

Pentru aceste motive, redactate de D-l Judecător de ședință Al. Gânțoiu, Trib.

Admite cererea reclamantului și

Dispune ascultarea martorilor propuși de dânsul pe calea anquetei în futurum.

(ss) G. Veneri; Al. Gânțoiu.

REZUMATELE JURISPRUDENȚEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelant: Vasile P. Popa, prin d. avocat Oteteșanu.

Învinat: Ministerul de Industrie și Comerț prin d. avocat Th. Corodeanu.

Legea minelor.—Cerere de explorare.—Obligațiunea exploratorului de a face lucrările de explorare.—Cerere de concesiunea minei.—Admiterea de către minister.—Neglijarea lucrărilor de explorare.—Retragerea concesiunii.—Art. 32 din legea minelor.—Daune.—Inadmisibilitatea lor.

Ori ce cerere de explorare a unei mine, odată acordată de Ministerul de Industrie și Comerț, implică din partea exploratorului și oare cari obligațiuni, care sunt prevăzute de lege și a căror nerespectare atrage după sine anularea dreptului de explorare. Acest obligațiuni sunt ca exploratorul să nu negligeze mersul lucrărilor de explorare, făcând ca să rămână în incertitudine existența bogățiilor miniere. — Constatarea acestor lucrări, conform legii minelor, se arată cum să se facă și de către care anume, specificând că aceste persoane sunt șefii de regiune minieră.

În speță, din raportul șefilor de regiune minieră reeșind că lucrările de explorarea minei au fost lăsate în părăsire de către apelant, iar raportul expertului nu-

mit de Curte confirmă acest raport și întărește că lucrările făcute nu pot constitui încercări de explorare, Ministrul de Industrie și Comerț, conform art. 32 din legea minelor, era în drept să retragă permisul de explorare și prin urmare și cererea de concesiune a minei, ce i se dăduse apelantului, fără ca acesta să poată cere daune ministerului, care a făcut o justă aplicațiune a legii. — (*Curtea de Apel București secția I-a, deciziunea civilă No. 36 din 1 Martie 1920 prin care s'a respins apelul contra Sentinței civile No. 426 bis/914 sa Trib. Ilfov secția I-a civ. cor.*)

SECȚIA II

Reclamant: Inginer Al. Pastia, prin d-l avocat Marinescu.

Pârât: Primăria Comunei București, prin d-l avocat Polizu.

Act administrativ de autoritate.—Recurs.—Admiterea lui.—Invitarea autorității de a reintegra pe cel vătămat.—Neconformare.—Daune.—Admiterea lor.—Art. 5 al. f și 33 și 63 din legea Curții de Casație.

Conform art. 5 al. f din legea organică a Curții de Casație se prevede că recursurile celor cari s'ar pretinde vătămați în drepturile lor printr'un act administrativ de autoritate făcut cu încălcarea legii, se judecă de secția III, a Curții de Casație, iar prin dispozițiunile art. 33 ale aceleiași legi al. ultim, că daunele interese, care ar putea izvorâ din asemenea acte, se vor cere de către cei interesați de la Curtea de Apel în circumscripția căreia s'a implinit actul administrativ.

În speță, constatându-se din decizia No. 4 din 7 Decembrie 1917 a Inaltei Curții de Casație secția III, că actul Primăriei Comunei București, prin care a pus în disponibilitate pe reclamant este arbitrar și ilegal și o invită să-l reintegreze; iar aceasta nu s'a conformat; că pârâta ridică astăzi finea de neprimire, că reclamantul a mai intentat o cerere de daune, întemeiată pe art. 63 al. f din legea organică a Curții de Casație, care este pendinte la secția III, însă aceasta neridicând dreptul Curții de a statua asupra acțiunii supusă judecării, că deși ar fi o litispendență—însă ea nu mai poate fi considerată, atunci când reclamantul stăruie în judecarea acestei acțiuni, deci implicit renunță la cealaltă, finele de neprimire ridicat de pârâta, urmează a fi respins ca nefondat.

Prin daune înțelegându-se indemnitatea, care este datorită pentru repararea unui prejudiciu și or care ar fi izvorul din care ar decurge, ele trebuiesc să pună pe acela ce are dreptul la reparație în situația unde s'ar figăsit dacă n'ar fi suferit prejudiciu.—Iar daunele morale ca echivalent a știrbirii prestigiului sau nelineștei ce i-a putut produce celui vătămat.—În speță, Curtea apreciază daunele materiale la 5525 lei bani 25, salariul cu accesoriile sale cuvinte reclamantului pe 11 luni (1 Aprilie 1917—1 Martie 1918)—iar cele morale la 1000 lei (*Curtea de Apel București, secția II, decizia civilă No. 27 din 22 Aprilie 1918, prin care s'a admis acțiunea de daune intentată contra Primăriei Comunei București*).

SECȚIA III

Apelanți: Leon Alcalay și alții, prin d. avocat F. Chesner.

Intimat: D. H. Papaianopol, prin d. avocat Ivanovici.

Ancheta în futurum.—Hotărâri premergătoare.—Acte probatorii.—Apel.—Inadmisibilitatea lui.—Art. 66, al. 4 și 5 și art. 323 pr. civilă.

Hotărârile prin care, în interesul unui proces, se încuviințează constatarea de fapt a unei stări de lu-

cruri, cum ar fi: audiere de martori, facerea unei expertize, recunoașterea unui act scris, etc. intră în prevederile art. 66 pr. civ., care în aliniatul final declară că asemenea constatări pot servi ca acte probatorii. Jurisprudența și doctrina este unanimă a recunoaște că toate hotărârile prin care se admite una din dovezile permise de lege se numesc hotărâri premergătoare, ce se dau înainte de judecarea fondului procesului, conform art. 323 pr. civ.

Legiuitorul când a consacrat procedura anchetei în futurum prin art. 66 al. 4. și 5 pr. c. a înțeles că sunt hotărâri permurgătoare nu numai hotărârile prin care se ia dispozițiuni pentru facerea unor constatări de fapt chiar în cursul procesului, dar și pe acela, prin care în vederea unui interes urgent se ordonă asemenea constatări care să poată servi ca acte probatorii într'un eventual proces.—Faptul că se cheamă părțile interesate la efectuarea anchetei în futurum nu dă caracter de contencios unor asemenea hotărâri, căci legiuitorul a voit numai ca cercetarea să se facă sub controlul ambelor părți, ca o garanție pentru dănele în procesul ce se va intenta în viitor.—Prin urmare, în speță, făcându-se apel contra unei astfel de hotărâri, el este inadmisibil, căci extrema urgență ce se cere pentru adunarea unor dovezi nu se conciliază cu procedura apelului și apoi, chiar dacă s'ar admite dreptul de apel, s'ar zădărnici sau ar putea să dispară pentru totdeauna facerea dovezilor, cum nu ar mai putea fi reconstituite mai tâziu, în cât dispozițiunile art. 66 pr. civilă, relative la ancheta în futurum ar deveni iluzorie (*Curtea de Apel București, secția III, decizia civilă No. 165 din 7 Noembrie 1919, prin care s'a respins apelul contra jurnalului No. 11345 din 19 Sept. 1919 a Trib. Ilfov, secția IV*).

Apelanți-reclamant: Romulus Orăzescu asistat de d-l avocat Al. Oprescu.

Apelant-pârât: I. Teodoru, prin d-l avocat N. Seita

Mandat.—Prestat de un avocat.—Presumpție de negraturitate.—Dovadă.—Nefacerea ei.—Obligarea mandantului de a plăti un onorariu mandatarului.

Atât jurisprudența franceză cât și română, recunosc unanime că mandatul unei persoane a cărei profesiune este de a face acte de acelea care formează obiectul mandatului,—cum e avocatul—nu este gratuit afară numai dacă gratuitatea a fost expres stipulată; cu alte cuvinte, este o presumpție că plata unui onorariu a fost tacit stipulată între părți.

Rațiunea care a determinat instanțele judecătorești, să se pronunțe în acest sens, se explică foarte ușor prin aceea, că nu este admis că cineva ar fi primit să facă oficiu de avocat fără a presupune că în intenția părților contractante—a mandantului și a mandatarului—a fost de a da și a primi un onorariu.

În speță, mandatul pe care l'a avut apelantul reclamant a fost de a face acte cari intrau în cadrul profesiunii sale de avocat, că nu se face prin nimic dovadă de către apelantul pârât, că aceste servicii a fost stipulate, să se facă gratuit, urmează ca mandatarul are drept la plata onorariului echivalent serviciilor prestate (*Curtea de Apel Buc. secția III, decizia civilă No. 8 din 24 Ianuarie 1920, prin care s'a admis în parte apelul contra sentinței civile No. 237/919 a Trib. Ilfov s. III c. civ.*).

SECȚIA IV

Apelant oponent: V. Nițescu, prin d. avocat Em. Antonescu.

Intimat: Primăria Comunei București, prin d. avocat G. Maeri.

Vânzare.—Făcută de autoritatea comunală.—Condițiuni.—Nerespectarea lor.—Null-

tatea vânzării.—Art. 219, 70 și 80 legea contabilității publice și art. 221 legea comunală.

În conformitate cu art. 219 din legea asupra contabilității publice, cumpărările, arendările, închirierile, înstrăinările și în fine toate contractările în numele comunei se fac prin concurență și publicitate în modul prevăzut de art. 70 și 80; iar după art. 22 din aceeași lege, competența consiliilor comunale de a contracta împrumuturi, de a face tocmeli și de a încheia contracte prin bună învoială sau în urma ținerii licitațiunii, se determină după legea comunală, care, potrivit art. 86, imobilele și drepturile imobiliare din domeniul privat al comunei, nu pot fi înstrăinate, schimbate sau ipotecate, decât în urma deciziunii consiliului comunal, aprobată prin decret regal, după avizul consiliului de miniștri. Aceste formalități prescrise de aceste legi persoanelor morale, sunt cerute sub sancțiunea nulității contractelor încheiate.

Prin urmare, în speță, întrucât la licitațiunea care a avut loc pentru vânzarea imobilului, pentru care opoziției cer să fie obligată primăria a le libera act de vânzare, ei nu au luat parte, aprobarea dată de comisia de licitații ofertei lor, după efectuarea licitației, devine nulă și nu poate produce nici un efect în ce privește vânzarea imobilului, cu atât mai mult, cu cât aprobarea a fost dată și cu călcarea deciziunii consiliului comunal, care dispusese ca vânzarea să se facă în loturi, iar nu în bloc. — (Curtea de Apel București, secția IV, decizia civilă No. 177 din 21 Decembrie 1919 prin care s'a admis opoziția contra deciziei civile No. 10/919 a acestei Curți).

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurrent: N-lae Ilescu, personal.

Intimat: Baroul avocaților Ilfov, lipsă.

Legea avocaților.—Trecerea în tablou a avocaților numai cu titlul necesar profesiei de avocat, iar nu cu toate titlurile academice. — Art. 9 din legea pentru organizarea corpului de avocați.

În art. 9 din legea pentru organizarea corpului de avocați prevăzându-se că se va trece în tablou titlul academic al avocatului, din întrebuintarea acestui termen generic nu rezultă că în intenția legiuitorului a fost ca în tablou să se specifice orice titlu academic ar poseda avocatul, ci numai cel necesar exercitării profesiei de avocat, ca o garanție ca să nu fie înscrise în tablou persoane cari nu întrunesc condițiile legii. (Cas. I, deciziunea civilă No. 265 din 4 Noembrie 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziunii No. 142/916 a Curții de Apel București s. I).

Recurrent: Al. N. Ion, prin d-l av. Rödler.

Intimat: N. Martinescu, prin d-l av. N. Pollhron.

Legi de procedură.—Efect retroactiv.—Neaplicarea legii noi în caz când acțiunea dela prima instanță s'a judecat înainte de punerea în vigoare a legii noi. — Art. 1 c. civ. și 154 pr. civilă.

În principiu legile privitoare la organizarea jurisdicțiilor, competență și procedură au efect retroactiv. Când însă o acțiune se găsea introdusă și judecată la prima instanță în momentul când intervenise o modificare în legislațiune, hotărârea obținută constituie un drept câștigat pentru părți și ele pot deci urmări desăvâr-

șirea judecăței, conform legilor de procedură în vigoare, când hotărârea a fost pronunțată, fără a li se putea aduce o atingere în drepturile lor prin aplicarea dispozițiilor procedurale din legea nouă.

În speță acțiunea se judecase după dreptul comun pe temeiul dispozițiilor art. 13 și 14 din legea măsurilor excepționale care suspendă beneficiul legii proprietarilor, iar instanța de apel a urmat procedura din această din urmă lege, repusă în vigoare prin decretul-lege din 7 Martie 1919. (Cas. I, deciziunea No. 298 din 18 Noembrie 1919, prin care s'a admis recursul făcut contra sentinței No. 166/919 a trib. Olt).

NOTA. — Principiul neretroactivității legilor nu găsește aplicare, în materia legilor de procedură, pentru actele de procedură izolate, căci este definitiv stabilit că aceste acte sunt guvernate de legea în vigoare în momentul facerii lor.

Prin urmare chestiunea retroactivității sau neretroactivității legilor de procedură, nu se pune decât când este vorba de o serie de acte care se îndeplinesc la diferite momente, dar cari fac parte dintr'un tot procedural.

Asupra chestiunii prezentate în speță, dacă apelul contra unei hotărâri obținute sub legea veche trebuie făcut tot după aceea lege, chestiunea este controversată. Soluțiunea admisă de Curtea noastră de Casație, nu este aceea care a prevalat în doctrina și jurisprudența franceză.

După opiniunea dominantă, legea nouă guvernează toate actele de procedură din ziua în care a fost promulgată, indiferent dacă instanța este sau nu în curs. În acest sens: Hué, tomul I, No. 83; Beudant, *Explication du titre préliminaire*, No. 141^a; Laurent, *Droit civil*, tomul I, No. 231; Demolombe, tomul I, No. 59; Baudry-Lacantinerie și Fourcade, tomul I, No. 231.

Teoria contrară admisă de Înalta Curte, după care este de ajuns, ca să se fi început acte de procedură sub legea veche pentru ca și cele care vor urma să se desăvârșească tot sub imperiul acestei legi, este admisă de Meyer: *Principes sur les questions transitoires*, p. 29, 30 și 43.

Aubry și Rau, tomul I, No. 30, p. 107 admit o părere intermediară, după care, legea veche ar continua să se aplice instanțelor angajate în momentul în care noua lege devine executorie.

O altă opiniune, în fine, face o deosebire după cum este vorba de dreptul de apel, termene și decăderi, cari rămân sub imperiul legii vechi și formalitățile cerute pentru introducerea apelului, cari sunt supuse legii noi, adică legii în vigoare în momentul în care apelul este făcut. În acest sens: Chauveau sur Carré, *Louis de la procédure civile et commerciale*, 1552bis; Dutruc, *Supplément aux lois procédure*, V^o Appel, No. 109.

Orice ar fi despre aceste diferite teorii, scopul urmărit este acelaș, și anume că nu trebuie ca legile de procedură să producă în mod indirect un efect retroactiv care să aducă atingere

drepturilor câştigate. Astfel se explică teoria Inaltei Curţi, care a văzut, în speţă, că s'ar aduce o atingere unui drept câştigat prin aplicarea dispoziţiunilor procedurale din legea nouă.

G. PLASTARA

SECȚIA II

Recurrent: I. Iancovici, prin d. av. M. Mora.

Inșelăciune. — *Există delict de înșelăciune când un creditor induce în eroare pe un debitor pentru a-i plăti de două ori o datorie? — Art. 332 c. penal.*

Prin art. 992 c. civil se prevede că în contra celui care a primit o plată ce nu i se datorește nu este deschisă de cât acțiunea în repetițiune, — fapta aceasta nefiind calificată delict de legiuitor.

Principiul acesta are aplicațiune numai când debitorul din eroare și de bună voie, crezându-se dator, achită datoria. — Când însă creditorul cere plata ce nu i se datorează, știind bine că nu mai este creditor, și întrebuințează și manopere pentru a induce în eroare pe o persoană, spre a o face să creadă că datorește suma cerută, în acest caz cel care cere plata făcând să treacă drept adevărate fapte mincinoase, în vedere de a împărtăși folos, comite delictul de înșelăciune, prevăzut și penat de art. 332 c. penal. — (Cas. II, deciziunea penală No. 372 din 19 Martie, 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziunii No. 188/919 a Curții de Apel Galați S. II-a).

Recurrent: George G. Maxim, lipsă.

Compunerea instanțelor judecătorești. — *Judecătorul care s'a pronunțat într-o pricină, nu se poate pronunța asupra aceleiași pricini în instanța următoare. — Caz când acest principiu nu-și are aplicațiunea.*

Acelaș magistrat nu se poate pronunța asupra aceleiași pricini în două instanțe succesive.

Acest principiu nu-și are aplicațiune când soluțiunea dată într-o cauză de instanța de apel nu putea fi de cât una și aceiași, indiferent de cine erau magistrații cari o compuneau, întru cât în acest caz participarea aceluiaș judecător și în instanța de apel nu a putut influența soluțiunea procesului.

În speță judecătorul de ocol care condamnase pe inculpat a făcut parte din complexul Tribunalului, care i-a anulat opozițiunea. — (Cas. II, deciziunea penală No. 299 din 10 Martie, 1920, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 1488/919 a Trib. Iași S. Ia).

SECȚIA III

Recurrent: D. Nestor, prin d-l av. G. M. Demetrescu.

Intimat: Ministerul cultelor și instrucțiunii publice, prin d-l av. Jean Demetrescu.

Legea de organizare a minist. cultelor și instrucțiunii publice. — *Garantiile de stabilitate prevăzute pentru funcționari. — Art. 105 și 106 din lege.*

Art. 105 al legii de organizare a ministerului cultelor și instrucțiunii publice prevede inamovibilitatea pentru funcționarii numiți prin decret regal, cari aveau 5 ani în funcțiune în momentul aplicării legii.

În ce privește ceilalți funcționari, numiți în baza îndeplinirii condițiunilor de admisibilitate ale legii, art. 106 prevede că, în cazul când sunt numiți prin

decret regal, ei nu pot fi destituiți decât tot prin decret regal, în urma unui raport motivat al ministrului, pe baza hotărârii comisiei disciplinare a corpului didactic secundar și superior, prevăzută la art. 49 din legea acestui învățământ.

Prin urmare, pentru acești funcționari legea prevede stabilitatea, cu aceste garanții. (Cas. III, deciziunea No. 76 din 1 Martie 1920, prin care s'a admis recursul în contra decretului prin care recurrentul este înlocuit prin simplul raport al ministrului din funcțiunea de defensor eclesiastic, pe motivul că urmează să fie chemat în altă funcțiune).

BIBLIOGRAFII

— **Buletinul Semestrial al Statisticei Comerciale:** Fascicola I, Importul și exportul României pe semestrul Ianuarie-Iunie 1919, scos sub îngrijirea d-lui Dr. Gabriel D. Danielopol, Directorul Statisticei Comerciale și C. Demetrescu, Prețul 10 lei. De vânzare la Direcția generală a Statisticei.

— *Buletinul legilor și regulamentelor anul IV No. 1* apare sub îngrijirea d-lui G. T. Ionescu.

— *Tribuna Juridică*, anul II. No. 16-17.

— *Revista Penitenciară*, anul VII No. 3.

— *Buletinul Trib. Muscel*, anul I. No. 5.

— *Palatul Justiției*, an 6, No. 7.

— *Dreptul* an 47, No. 22.

— *Sentința*, an. I, No. 16.

BANCA MARMOROSCH, BLANK & Co.

SOCIETATE ANONIMA

Capital social lei 75.000.000 deplin vărsat

Rezerve lei 73.000.000

SEDIUL ÎN BUCUREȘTI

Prin decretul regal No. 1528 din 6 Aprilie a. c. publicat în Monitorul Oficial No. 7 din 9 Aprilie a. c. moratoriul fiind ridicat cu excepțiunile prevăzute în acel decret invităm prin aceasta pe debitorii creanțelor noastre, prelungite prin efectul moratorului ca, cel mai târziu până în ziua de 30 Aprilie a. c. să achite aceste creanțe.

Facem prezenta notificare colectivă tuturilor debitorilor noștri direcți și garanți, care țin loc și de aviz special prevăzut de art. 342 din codul com., sub sancțiunea aplicării dispozițiunilor prevăzute în legea sancționată prin decretul regal No. 3241 din 21 Decembrie 1916 și publicată în Monitorul Oficial No. 221 din 23 Decembrie 1916 și a celorlalte legi și decrete-legi în vigoare.

Direcțiunea Contenciosului

Domnii abonați sunt cu insistență rugați a grăbi achitarea abonamentelor prin mandate postale, fără a mai aștepta alte înștiințări. D-l Dr. Octav Scalat, avocat din Cernăuți, este reprezentantul nostru pentru Bucovina și d-l Consilier Vl. Mavrodineanu, pentru Circumscripția Curții de apel Tg. Mureș (Ardeal), ambii imputerniciți a primi abonamente, publicațiuni și a face încasări. D-l D. Niculescu continuă a ne reprezenta și face încasări în provincie, iar d-l C. Petculescu, în Capitală, cărora rugăm a li se da tot concursul.

Societatea anonimă «Curierul Judiciar»